УЙИМИЗ ТЎРИ, БАҒРИМИЗ ҚЎРИ СИЗЛАРГА!

Октябрь райони меҳнаткашларининг олижаноб ташаббуси

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 106 (3334). | Чоршанба, 1 июнь 1966 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Шу кунларда Ўкраиналик бинокорлар Чилонзор массивида бир йўла кўплаб турар-жой биноларини бунёд этишга киришишган. Қурилиш майдонларида иш қизғин бормоқда. Суратларда: 1. «Укрстрой» бошқармаси старший инженери Л. Лаврентьев навбатдаги бино ўрнини белгиламоқда. 2. Донецк монтажчилари В. Чижик (чапдан), Д. Скакадуб ва Г. Боровков ўртоқлар минора крани монтажи билан банд.

А. Абалян фотолари.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

Тошкент шаҳар Октябрь районининг меҳнаткашлари олижаноб ватанпарварлик ташаббусини бошладилар. Улар қалб амрига қулоқ солиб, зилзиладан зарар кўрган кишиларга қўлларидан келганча ёрдам бериш иштиёқида мингдан ортиқ оилани вақтинча хонадонларга қабул қилиш, икки минг оилани муассасаларнинг биноларига кўчириб келтириш, район маҳаллаларида тўрт минг студентга жой бериш, уй-жойларни ремонт қилишда умумхалқ ҳашарини кенг авж олдиришга якдиллик билан қарор қилдилар. Бундан мақсад бошпанасиз қолган оилаларнинг ҳаммасини бир ой давомида уйларга жойлаштиришдир. Улар Тошкентнинг бутун аҳолисига мактуб билан мурожаат қилиб, ўзларидан ўрнак олишга чақирдилар.

Юксак ахлоқий фазилатлар руҳида тарбияланган совет кишиларининг ажойиб хислатлари ана шу инсонпарварлик ишида ёрқин намоён бўлди. Бу нарса коммунизмнинг одам одамга дўст, ўртоқ ва биродар, деган улуғ принципи одамларимиз ҳаётига мустаҳкам сингиб бораётганлигидан далолат беради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Октябрь райони меҳнаткашларининг қимматли ташаббусига катта аҳамият бериб, ҚАРОР ҚИЛАДИЛАР:

1. Тошкент шаҳар Октябрь райони меҳнаткашларининг ватанпарварлик ташаббуси маъқуллансин.

2. Область, шаҳар ва район партия комитетларига Октябрь райони меҳнаткашларининг Тошкент шаҳрининг барча аҳолисига мактубини корхоналарда, колхозларда, совхозларда, муассасаларда кенг равишда муҳокама қилиш, зилзиладан зарар кўрган оилаларга турар жой бериш ишида ёрдамлашиш юзасидан ўзларининг конкрет тадбирларини ишлаб чиқиш вазифаси топширилди, токи ўз бошпанасидан маҳрум бўлган гражданларнинг ҳаммаси июнь ойи ичида янги жойга кўчирилсин ва янги уй-жой олгунга қадар яшаш учун шу шароитда вужудга келтирилиши мумкин бўлган қулайликларга эга бўлсин.

3. Белгилаб қўйилсинки, ўзгаларнинг уйига кўчириб киритилган, шунингдек ўқув юртларининг ётоқхоналарига ва маъмурий биноларга кўчириб киритилган оилаларга янги қурилаётган уйларда биринчи навбатда квартира бериладиган бўлсин.

4. Республика ва маҳаллий газеталар, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитети Тошкент шаҳар Октябрь райони меҳнаткашларининг ватанпарварлик ташаббусини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш юзасидан республикада бошланган ҳаракатни матбуотда, радио ва телевидение орқали муфассал ёритиб турсинлар.

ОКТЯБРЬ РАЙОНИ АҲОЛИСИНИНГ ТОШКЕНТЛИК БАРЧА ҲАМШАҲАРЛАРГА МАКТУБИ

Азиз ва муҳтарам ўртоқлар, дўстлар, ҳамшаҳарлар, қўшнилар!

Кўзимиз оқу-қорасидек севимли Тошкентимиз бошига зўр кулфат ёғилди. Ер қаърида қутурган ёвуз зилзила ҳаммамиз учун катта мусибат бўлиб тушди. Минглаб оилалар бошпанасиз қолди. Кўпгина болаларимиз ўзлари ўрганган қулай ва соз шароитдан вақтинча маҳрум бўлдилар. Биргина бизнинг районимизда 14039 уй-жой ишдан чиқди.

Аммо бу ногаҳоний зилзила тошкентликлар иродасини бука олмади. Минг йиллар давомида бир талай машаққатларга бардош берган кўҳна ва баҳодир шаҳримиз бу табиий офатга ҳам кўкрак кериб дош берди. Ўзбекистонимиз пойтахти ҳамон мағрур қад кўтариб турибди ва бундан кейин ҳам гўзаллиги, салобати ва жозибадорлигини жаҳонга намойиш қила беради. Паҳлавон яраланиши мумкин-у, лекин кураги асло ерга тегмайди!

Совет кишисининг қаддини бука оладиган, уни ғам-ғусса асири қилиб қўя оладиган куч жаҳонда йўқ. Жонажон партиямиз, бутун совет халқи биз билан ҳамиша ҳамнафас, ҳамдард ва бизга мададкор эканини жуда яхши биламиз. Биз яхши биламизки, бу вақтинчалик кулфатлар ўтади, унутилади ва шаҳримиз шод-хуррамлик, мангу бахтиёрлик даври-давронини абадий суражак!

Биз ёлғиз эмасмиз. Бутун Советлар мамлакати биз билан бирга. Москва ва Ленинград жаъми бошқа қардош шаҳарлар, эллар, элатлар биз билан бирга. Зотан кучимиз ҳам шу бирликдадир!

Тошкентимизда умумиттифоқ, умумхалқ хашари бошланди. Ҳар бир қардош республика кулфатимизга — кулфатдош, коримизга ҳамкор. Барча қардош халқлар, биз, тошкентликларга мислсиз эътибор, қиёссиз меҳрибонлик кўрсатмоқдалар. Уларнинг мадади ҳисобсиз ва ниҳоясиздир! Тошкентга мамлакатимизнинг ҳамма томонларидан етиб келаётган қалби улуғ дўстларимиз — минглаб бинокорлар; кети узилмай келаётган эшелонлар, уларга ортилган кўтарма кранлар, экскаваторлар, жаъми қурилиш техникаси ва бинокорлик материаллари — булар ҳаммаси Тошкентни қайта қуриш режалари нақадар ҳаққоний, нақадар нақд эканлигидан далолат беради.

Ана шундай самимий беғараз ва беҳисоб кўмак-мададлари учун биз, тошкентликлар шонли партиямиз ва ҳукуматимизга, барча қардош халқларга чин юракдан таъзим ва ташаккуримизни изҳор этамиз.

Она шаҳринг — олтин макон!

Ана шу оғир синов кунларида ҳар бир тошкентлик ўз қалби ва виждонига савол беришга бурчли: хўш, сен ўз шаҳринг учун, бошпанасиз қолган ҳамшаҳринг, ҳамсоянг, қўшнинг учун нима иш қила олдинг? Шаҳрингни тиклашга қандай ва қанча ҳисса қўшдинг?

Тошкентликларнинг саховатпешалик ва меҳмоннавозликдаги донги жаҳонга кетган. Ватанимиз тарихининг энг оғир, энг машаққатли фаслларида Тошкентнинг ўн икки қопқаси ичидаги саҳий уйлар, бағри кенг оилалар, тўкин дастурхонли тошкентликлар қардошларга ҳамдард, ҳамхона, ҳамнафас бўлиб келганлар. Уруш йилларини бир эсланг! Уйини қон-қардошига, қардошининг ота-оналари ва болаларига бермаган тошкентлик бормиди! Энди-чи, тинчлик, фаровонлик, тотув оға-инилик, улуғ ҳамкорлик даврида совет халқига хос ва мос эзгу фазилатларимиз тағин ўн чандон ярқираб кўринмасинми! Ахир, биз, тошкентликлар, қўшнимиз, ҳамсоямиз, ҳамшаҳарларимиздан ақалли бирорта оиланинг куз совуғи ва қиш аёзида бошпанасиз қолишига чидаб тура оламизми! Асло!

Районимиз меҳнаткашлари ҳамиша коммунистик қурилишнинг олдинги сафларида жонбозлик ва юксак онглилик намуналарини кўрсатдилар. Биз шу кунларда ҳам зилзила оқибатларини тезроқ тугатиш бобидаги умумхалқ ишига ўз ҳиссамизни қўшмоқдамиз.

Зилзиладан зиён кўрган бирор киши ҳам бошпанасиз қолмасин! Шу шиор эндиликда ҳаётимиз ўлчови бўлиб қолди.

Минглаб оилаларнинг квартира олгани, ётоқхоналарга, хонадонларга киритилгани бизга маълум. Кузгача юзлаб янги уй-жой бинолари қурилиб битказилишини ҳам биламиз. Бу чоралар турар жой танқислигини бир қадар енгиллаштиради. Аммо бизга шу ҳам аёнки, ҳамшаҳарларимиздан бирорта ҳам кишининг бошпанасиз қолмаслигини таъминламоқ учун қўшимча шошилинч тадбирлар кўрилмоғи лозим. Бунинг учун эса, шаҳримизда, жумладан бизнинг районимизда ҳали анчагина имкониятлар мавжуд. Бу имкониятларни саховатпеша ҳамшаҳарларимизнинг ўзлари очиб беряптилар. Октябрь районининг меҳнаткашлари Улуғ Ватан уруши йилларидаги меҳмоннавозликларини тағин бир марта кўрсатишга қатъий аҳд қилдилар. Ҳозирданоқ талайгина оилалар битта, ҳатто иккита хона ажратиб, бошпанасизларни ўз бағриларига ола бошладилар. Чунончи, ипак йигирув фабрикасининг коммунистлари А. Қодиров билан М. Убайдуллаев ҳар бири беш кишилик икки оилага уй бердилар. Ўз ётоқхоналарини бошпанасизларга берган студентлар маҳаллаларимизга жойлаштириляпти. Трактор-йиғув заводида идора биноси билан ошхона бошпанасизларга берилди. Уй-рўзғор буюмлари заводи 28 оилага уй берди. «Узгоспроект» институти болалар боқчасига бир нечта хона ажратиб берди. Район ўқитувчилари ўнлаб ҳамкасбларига уйларидан жой бердилар.

Ана шундай қалби кенг, саховатли кишиларга баракалла!

Зилзиладан унча зарар кўрмаган олтмишта маҳалламизда бир минг оила учун уйлар ажратилмоқда. Райондаги корхона, муассасалар ўз идора биноларига икки минг оилани жойлаштиришади. Тўрт минг студент хонадонларга кирадилар. Октябрь 40 йиллиги номли, «Янги шаҳар», «Илғор», «Янги ҳаёт» маҳаллалари бу ишларда ташаббус жиловини ўз қўлларига олдилар. Биз бир ой ичида шу муқаддас ишни тугал амалга оширишга қарор қилдик.

Биз астойдил ишонамизки, Тошкентнинг бошқа районларидаги ҳамшаҳарларимиз ҳам зилзиладан зарар кўрганларга бошпана беришга тайёр турибдилар.

Улуғ шоир ва мутафаккир Алишер Навоийнинг ажойиб байтини бир эсланг:

Одамий эрсанг, демагил одамий.
Оникким, йўқ халқ ғамидин ғами!

Ўз уйи ёки квартирасидан ўзгага бошпана берган олижаноб ҳамшаҳримиз ҳамсоя-меҳмони узоқ туриб қолмаслигини унутмаслиги керак. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари хонадонларга вақтинча кирган кишиларни биринчи навбатда квартира билан таъминлайдилар. Бу иш шу куздаёқ бошланади.

Политехника институтининг кўплаб студентлари, аллақанча бўлғувси мутахассислар ёз фаслида қурилишларда ишлашга бел боғладилар. Улар уй қуриш билан бир вақтда ўзлари ҳам ҳаёт тажрибаси мактабидан ўтадилар.

Ёшларнинг ҳимматига тасанно!

Районимиздаги завод, фабрика коллективлари, аҳолиларимиз қисман бузилган уйларни ва жамоат биноларини ремонт қилиш учун махсус бригадалар туздилар. Машинасозларимиз икки минг оиланинг квартирасини ўз маблағлари ҳисобига ўзлари ремонт қилиш мажбуриятини олдилар. Чинни заводининг коллективи 7-болалар касалхонасининг биносини тиклаб берадиган бўлди.

Умумхалқ хашари айни авжида. Биз ҳашар билан эски уйлар ремонтини эплашдан ташқари, якка тартибда уй-жой қурувчиларнинг ҳам юкини енгиллатамиз.

Зилзила оқибатларини жадал тугатишга бел боғлайлик! Октябрь райони меҳнаткашларининг уй-ҳаёли шу муқаддас иш билан банд.

Азиз ҳамшаҳарлар!

Бу қийинчиликлар вақтинча гап бўлса ҳам, ҳаммамизга зўр синовдир. Зилзила тундай ўтгучи нарсадир. Ахир, кеча кетидан ёруғ кун, нурли кундуз келиши муқаррар-ку! Зилзила ҳам худди довул ёки жала сингари муваққат офатдир. Уни кўрмагандай бўлиб кетамиз. Аммо бу кунларда ҳимматимиз, ғайратимиз, саховатимиз, одамгарчилигимиз, хуллас олижаноблигимиз жиддий имтиҳондан ўтади. Биз бошпанасиз ҳамшаҳарларимизга бағримизни очиш билан дўстлигимиз кучини, чинакам инсоний фазилатларимизни намойиш қиламиз.

Уйимиз тўри, бағримиз қўри ҳамшаҳар ёронларга! Ҳамсоялигимиз, оға-ини, опа-сингиллигимиз бор экан, ҳеч ким доғда қолмайди.

Тошкентликлар марҳамати улуғ совет инсонпарварлигининг ўлмас тимсоли бўлиб тилларда достон қилинажак!

Азиз дўстлар! Муҳтарам ҳамшаҳарлар!

Табиий офатни енгишга қаттиқ бел боғлаган тошкентликларнинг мардлиги ва уюшқоқлигига бутун мамлакат қойил. Келингиз, совет кишиси нималарга қодир эканлигини, совет кишиларининг: **«Одам одамга — дўст, ўртоқ ва биродар!»** деган коммунистик аҳд-паймонимизни амалда тағин бир марта кўрсатиб қўяйлик!

ТОШКЕНТ ШАҲАР ОКТЯБРЬ РАЙОНИ АҲОЛИСИНИНГ КЎП КИШИЛИК ЙИҒИНИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ.

30 май 1966 йил.

ИККИНЧИ ЭШЕЛОН

Станция узра оқшом чўкди. Симёғочларга осилган лампочкалар бирин-кетин шўъла соча бошлади. «Хуш келибсиз, азиз москвалик бинокорлар!» сўзлари ёзилган алвон кечки шабадада оҳиста тебранади. Кўчма радиоузелдан берилаётган қардош халқлар қўшиқлари, карнай-сурнай садолари сокин оқшомда тағин ҳам баландроқ янграётгандай туюлади кишига. Йиғилганлар нигоҳи фақат бир томонда: «Москва—Тошкент» поезди келаётган пайваста изларда. Шаҳар жамоатчилигининг вакиллари, пойтахт меҳнаткашлари москвадан келаётган 2-қурилиш поездини орзиқиб кутишяпти.

«Қизил тўқимачи» станцияси сўнгги кунларда бундай тантаналарга ўрганиб қолди. Яқиндагина шу ерда тошкентликлар Харьков, Луганск, Донецк, Львов шаҳарларидан келган химматли бинокорларни кутиб олишган эди. Мана бугун москвалик механизаторлар шаҳримизга ташриф буюришаяпти.

Поезд станция перронига келиб тўхтади. Механизаторлар вагонлардан тушиб келадилар. Улар Иттифоқимизнинг донгдор бинокорлари. Кремлнинг Съездлар саройи, «Лужники», «Россия» меҳмонхонаси каби уникал қурилишлар шу азаматларнинг қўли билан бунёд этилган.

Чилонзор район пионерлари азиз меҳмонларга гулдасталар тақдим этадилар. Станцияда москваликларнинг Тошкентга етиб келишига бағишлаб қисқагина митинг ўтказилади.

— Шундай оғир дамларда бизга ёрдам қўлини чўзган, янги Тошкент яратишга ҳисса қўшиш истагини билдириб шаҳримизга келган қардошларимиз, Москва ва Ленинград бинокорлари ёрдамини бир умр ёддан чиқармаймиз, — дейди Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари В. Скребнев митингни очиб.— Шаҳримизга хуш келибсиз, азизлар!

Тошкентдаги 2-авто-ремонт заводи токари А. Филатов қудратли дўстлигимиз ҳақида гапиради.

— Табиат стихияси руҳимизни тушириб, қаддимизни бука олмади, — деди у. — Дўстларимиз, жонажон партия ва ҳукуматимиз серташвиш кунларда ёнимизда бўлдилар. Улар мадади ва илҳоми билан ҳозир шаҳарда катта қурилиш ишларини бошлаб юбордик. Ҳаммамиз бир бўлиб яна ҳам гўзал, яна ҳам жозибали шаҳар бунёд этамиз. Дўстлигимиз қудрати бунга қодир.

Тошкент шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари Э. УМАРОВ пойтахтлик бинокорларни комсомол-ёшлар номидан қизғин қутлайди. Чилонзор район 84-саккиз йиллик мактабнинг 2-синф ўқувчиси З. Кўчқоров Тошкент ҳақидаги шеърини ўқиб беради ва бинокор акаларига навқирон, гулбоғ шаҳри яратишда муваффақиятлар тилади.

— Қалб амри билан биз Тошкентга келдик, — дейди иккинчи қурилиш поезди бошлиғи Ю. Борисов. — Ҳаммамиз кўнгиллилармиз. Ўзимиз билан бирга ўнлаб минора ва автокранлар, тягачлар, турли қурилиш механизмлари олиб келганмиз. Эрта-индиндан бошлаб механизмлар штурвалларини қўлга оламиз ва янги, шинам турар-жойлар қуришга киришамиз «Москва» маркасини Тошкентда ҳам шарафлаймиз.

Митинг, охирида мухбиримиз «Главмосстрой»нинг бош механиги П. Моисеев билан суҳбатлашди. Ўртоқ П. Моисеев қуйидагиларни билдирди.

Москвалик бинокорлар саноат корхоналаридан ташқари 230 минг квадрат-метр турар-жой биноси қуриб бериш мажбуриятини олганлар. Яқин кунлар ичида бинокорларимиз сони 4000 кишига етади. 1,5 минг кўнгилли студент имтиҳон сессиялари тамом бўлиши биланоқ Тошкентга етиб келади. 10 та қурилиш поезди турли хил бинокорлик материаллари етказиб беради. Ҳа демай москваликлар қўли билан Чилонзорда қурилаётган дастлабки иморатлар фойдаланишга топширилади. Бу биноларнинг калиди биринчи навбатда зилзила оқибатида бошпанасиз қолган оилаларга топширилади.

Л. И. БРЕЖНЕВ ПРАГАГА КЕЛДИ

ПРАГА. 30 май. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси Чехословакия Коммунистик партиясининг XIII съездида қатнашиш учун бугун Прагага келди.

Аэродромда делегацияни Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти Антонин Новотний ва Чехословакия Коммунистик партияси ва ҳукуматининг бошқа раҳбарлари кутиб олдилар.

ТОШКЕНТ—МАРДЛИК ШАҲРИ

ТОШКЕНТ, 26 май. Чет эллик туристлардан бири (улар ҳозир ҳам Ўзбекистон пойтахтига келиб туришибди) менга гўёки кимдир вайронагарчиликни зўр бериб бегона кўздан яшираётгандек бўлиб кўринди, деди. Чиндан ҳам шикастланган уйларни асосан чекка ва тор кўчаларда кўриш мумкин. Катта кўчаларда эса ҳамма нарса жойида кўринади. Айтиш кераки, шундай таассурот алдамчи таассурот эмас. Фақат «кимдир» — шаҳар туғилиши тарихининг ўзи эканлигини назарда тутмоқ лозим. Асосан сомонли Тошкент жароҳат кўрди. Марказий кўчалардаги замонавий кўпқаватли уйлар зарар кўрмади.

Ерости силкинишларининг эски ва янги биноларга ҳар хил таъсири натижасида бир-бирига қарама-қарши манзара пайдо бўлди. Масалан, дабдала бўлиб кетган кичик бир уй, тўғрироғи хом ғиштлар уюмидан иборат бўлиб қолган уй ёнида худди Москвадагига ўхшаш салон-сартарошхона эса бут-бутун турибди. Катта ойна девор — бу девор чил-чил бўлиб кетиши мумкин эди — бешикаст қолибди. Нозик ва чидамсиз кўринган бундай деворлар зилзилага жуда бардошли экан.

Мана бу нарса ортиқча эмас. Ҳар хил уйдирмалар ва асабийликнинг йўқлиги, осойишталикни таъминлаш ўз-ўзидан бўлаяпти, деб қараш соддадиллик бўлур эди. Ер қимирлашларини осмондаги ишларга боғлаб кўрсатувчи кишилар ҳам йўқ эмас. Бирмунча замонавийроқ нодонлар эса Тошкентда қандайдир денгиз пайдо бўлаётгани ёки эпицентрдан вулқон ўсиб чиқаётганлиги ҳақида миш-мишлар тарқатишибди. Айрим кишилар эса фолбинлик билан бел оғриши, ер қимирлашининг қачон бўлишини сезадиган қандайдир япон балиқчаларини рўкач қилиб, силкинишларни олдиндан айтиб беришга ҳаракат қилмоқдалар. Бундай «авлиё»ларга қарши шаҳарда кураш олиб боriляпти. Ёлғон миш-мишлар тарқатувчи кишиларнинг милицияга тушиб қолиш хавфи йўқ эмас. Бироқ миш-мишлар ва асабийликка қарши асосий кураш методи аҳоли билан очиқчасига гаплашиш методи бўлиб, у муваффақият келтирмоқда. Тошкентликлардан аччиқ ҳақиқатни яширишмаяпти. Бу нарса тамомила ўзини оқламоқда. Чунки ошкоралик орқасида ҳамиша куч ва ишонч бўлади. Ҳар куни Тошкент радиоси худди «Совинформбюро» ахборотига ўхшаб зилзила ҳақида маълумот бериб бормоқда. 26 апрелдан буён ер остида 405 марта силкиниш бўлганлиги рўйхатга олинди. 25 май куни рўй берган кучли силкиниш ҳам қўшимча шикаст ва зарар келтирди. Асосан авария ҳолатида турган уйлар шикастланди.

Шаҳарда эса ҳаёт ўз изидан бормоқда. Тўғри, шаҳарнинг марказий майдонидан орқасидан чанг-тўзон кўтариб тош-шағал ортган ағдарма машиналар ғиз-ғиз ўтиб турибди. Бироқ ана шу ерда, Навоий театрининг атрофида пони отлари болаларни сайр қилдириб юрибди, Ўғил болалар эса прокатта золдирли конькилар олиб учишяпти.

Янги силкинишдан кейин ташвиши яна ортган ўн минглаб аҳоли дарз кетган уйларини тарк этиб, кечаги тунни кўчада ўтказди. Аммо бугун чойхоналарда ҳеч нарса бўлмагандек аскиячилар айтишуви давом этди.

Бугун мен маршрут бўйича қатнайдиган таксида бир аёлнинг ёнимдаги қўшнимга «Правда Востока» газетасидан овозини чиқариб мақола ўқиб бераётганини эшитдим. Унда «Москва ёрдамга отланди» сарлавҳаси остида «Вечерняя Москва»нинг обзори берилган эди. Аёл аёллигига боради-да. Биринчи Москва қурилиш отряди йўлга чиққанлиги ҳақидаги сўнгги хабарни ўқийтуриб, улар шу зоҳотиёқ Тошкентга пойтахтдан ўн эшелон келаётганлиги ҳақида батафсил гапирабошлашди. Ана шундай воқеалардан илгарилаб кетишга интилиш табиий бир ҳол.

«Ташгипрогор» ҳозирнинг ўзидаёқ шаҳарнинг катта картасини ишлаб чиқди. Ана шу картада ҳар бир иттифоқдош республика, Москва, Ленинграднинг қурилиш участкалари белгилаб қўйилди. Бўлажак уй-жой массивлари пушти ва жигарранг билан бўяб қўйилган. Пуштиранг — 1966, жигарранг 1967 йилларни англатади. «Москва» деб ёзиб қўйилган пуштирангли каттагина квадрат Чилонзор районидаги энг йирик участкалардан бири. Шаҳарнинг марказидаги жигаррангга бўялган секторларга эса «1» ва «2» белгилари қўйилган. Москваликлар учун ана шу кварталлар ажратилгани тасодифий ҳол эмас. Бу кварталлар маълум даражада шаҳарнинг бўлгувси қиёфасини белгилаши керак.

Ҳозир шу нарса маълумки, янги районда бунёд этиладиган кўчалар, кино-театрлар, кафеларга қурувчиларнинг истагига қараб ном берилади. Шаҳар қиёфасида қардош халқларимиз дўстлиги абадий мужассамланади. Ҳозирги Тошкент — бирлик, Совет давлатининг монолитлиги, совет кишилари юрагининг рамзидир.

Бу фазилатлар Тошкент яқинидаги Қизил тўқимачи темир йўл станциясида янги қурилган олти километрли йўлда ўнлаб қурилиш поездлари туражагидагина акс этаётганлиги йўқ.

Жуда кўп совет кишилари Ўзбекистон пойтахтига ёрдам бермоқдалар. Зилзила оқибатларини тугатишга ёрдам фондининг 170064-счетига ҳозирнинг ўзидаёқ 4 миллион 136 минг сўм келиб тушди. Бу пуллар завод коллективларидан, колхозлар, пенсионерлар, студентлардан келмоқда. Келаётган хатлар шундай таъсирчан, илиқ ёзилганки, уларни ўқиганингда ҳаяжонланиб кетасан киши.

Тошкент зилзиласидан бир ой бурун ана шу шаҳарга икки ёш москвалик — Ер физикаси институтининг инженерлари Игорь Сидоров ва Николай Стороженколар келишган эди. Улар ўзлари билан бирга янги асбоблар олиб келишган, бу асбоблар эса «Тошкент» сейсмик станциясида синовдан ўказишга мўлжалланган эди.

Ер бир ой сукут сақлади, планетанинг томир уриши аранг сезиларди. Сидоров ва Стороженколар энди кетай деб туришганида Ер юраги қаттиқ уриб кетди. Ўшандан буён бу юрак шиддатли тепмоқда. Москва асбоблари кетма-кет рўй бераётган зилзилаларни қайд қилмоқда. Зилзилаларнинг ҳар бири ҳақида, ҳатто энг кичик тебранишлар ҳақида ҳам бутун шаҳарга ахборот беряпти. Зилзила ўчоғи устида яшаётган, табиий офат туфайли катта зарар кўрган шаҳарда ишчанлик ва осойишталик ҳукм сураётган экан, шунинг ўзи катта жасорат!

А. САЛУЦКИЙ.

(«Вечерняя Москва», 27 май).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПИЛЛА ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 31 МАЙГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан бери
Калинин	3,8	92,1
Бекобод	2,9	89,8
Оққўрғон	5,1	77,5
Янгийўл	8,1	71,1
Бўка	8,9	64,1
Оржоникидзе	4,8	62,1
Юқори Чирчиқ	8,4	47,6
Ўрта Чирчиқ	7,2	43,9
Область бўйича:	6,2	68,7

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози агитаторлари сайловолди агитация ва пропаганда ишларини қизитиб юбордилар. Суратда: (чапдан ўнгга, пастки қаторда) Муҳаббат Мирзараҳимова, Саноат Азимова (юқоридаги қаторда). Йўлдош Тиллаев ва Мўмин Иброҳимов ўртоқлар.

М. Нуриддинов фотоси.

ЖОНЛИ СУҲБАТЛАР

Х. М. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институти биносига жойлашган 163-сайлов участкасида сайлов олди агитация-пропаганда ишлари қизғин бормоқда.

Маълумки, бу участка территориясидаги Братский, Демян Бедний, Коммуналний, Инженерний ва бошқа кўчалардаги бинолар зилзила натижасида энг кўп шикастланиб, кўпчилик оилалар бошпанасиз қолдилар ва вақтинча чодирларда яшамоқдалар. Шу муносабат билан сайловчилар орасида сиёсий-оммавий ишларни ҳар тарафлама кучайтириш талаб этилади.

Шуни ҳисобга олиб, бу ерда агитаторлар кучи билан консультация пункти ташкил этилган. Пункт сайловчиларни қизиқтирган турли саволларга тўлиқ жавоб беради. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг геология ва геофизика, фалсафа ва ҳуқуқ институтларининг илмий ходимларидан ташкил топган агитаторлар сайловчилар билан тез-тез учрашиб турибдилар. Улар совет сайлов системасининг ҳар қандай капиталистик сайлов системасидан афзаллиги, халқаро аҳвол, совет фани ва техникасининг ютуқлари, зилзила оқибатларини тугатиш бўйича қилинаётган ишлар ва дўстларимизнинг Тошкентга кўрсатаётган ёрдами ҳақида лекция ва суҳбатлар уюштирмоқдалар.

Агитпунктда сайловчиларнинг маданий хордиқ чиқаришлари учун барча шароитлар яратилган.

Б. ОРИФХЎЖАЕВ.

СОЦИАЛИСТИК ДЕМОКРАТИЯ БАЙРОҒИ ОСТИДА

Р. САҲИБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари

Совет кишилари ўзларининг юксак граждандлик бурчларини бажарадиган кун — мамлакатимиз давлат ҳокимиятининг олий органи — СССР Олий Советига сайлов ўтказиладиган кун яқинлашмоқда. Бу йилги сайлов кампанияси Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIII съездининг қарорларидан илҳомланган меҳнаткашлар оммасининг сиёсий ғайрати ошган ва ижодий активлиги юксалган бир вазиятда ўтказилмоқда.

Партиямиз Марказий Комитетининг барча сайловчиларга — совет халқига қилган сайлов олди Мурожаати халқимизнинг сиёсий ва меҳнат активлигини янада ошириб юборди. Бу тарихий ҳужжатда КПСС Марказий Комитети мамлакатда ўтган тўрт йил ичида, яъни СССР Олий Советига бўлиб ўтган аввалги сайловдан буёнги давр ичида нималар қилинганлигини, қандай буюк ишлар рўёбга чиқарилганлигини ёрқин баён қилди. Шу билан бир қаторда партиямиз Марказий Комитети келажакка мўлжалланган планлар тўғрисида, экономика ва маданиятни ривожлантириш учун, халқнинг турмушини янада яхшилаш учун нималар қилмоғимиз кераклиги ҳақида илҳомбахш программани илгари сурадн.

«Совет кишилари, — дейилади Мурожаатда, — **кўп миллатли давлатимизни мустаҳкамлаш учун, СССРдаги ҳамма халқларнинг ҳар томонлама ривожланиши учун курашда партия раҳбарлигида жуда катта ғалабаларга эришдилар. Кимки халқлар дўстлиги бундан буён ҳам мустаҳкамлана беришини, қардош республикалар экономикаси ва маданияти янги чўққиларга кўтарилишини, уларнинг яхлит Совет Иттифоқида янада жипслашувини истаса, у коммунистлар партиясининг сиёсати учун, коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз беражак».**

Партиямиз Марказий Комитетининг бу тарихий Мурожаати халқимиз қалбидан чуқур жой олди. Бу тарихий ҳужжатда кўп миллатли давлатимизнинг қудрати ҳақида, халқлар дўстлиги ленинча сиёсатининг кучи ва қудрати ҳақида айтилган ажойиб сўзларнинг қадр-қимматини шу кунларда, пойтахтимизда зилзила оқибатларини тугатиш учун қаҳрамонларча кураш олиб борилаётган кунларда айниқса яққол ҳис қилаётган республикамиз меҳнаткашлари ва бутун совет халқи партиямиз сиёсатининг тантанаси учун, ватанимизнинг шон-шуҳрати учун, коммунизм ғалабаси учун бутун куч ва ғайратларини сафарбар қиладилар.

Мамлакатимиз давлат ҳокимиятининг олий органи — СССР Олий Совети жаҳонда энг демократик давлат ҳокимияти органидир. Олий Советга бўладиган ҳар бир янги сайловда депутатларнинг сони ҳам, уларнинг номзодларини кўрсатган меҳнаткашлар вакилларининг сони ҳам, уларни депутатликка сайлайдиган сайловчиларнинг миқдори ҳам, сайлов ишида қатнашувчи активларнинг сони ҳам ошиб бора беради. Бу — совет демократиясининг тобора ривожланиб ва такомиллашиб бораётганлигининг ёрқин ифодасидир. Агар СССР Олий Советига аввалги сайловда 1.443 депутат, шу жумладан Иттифоқ Советига 791 депутат ва миллатлар Советига 652 депутат сайланган бўлса, 1966 йил 12 июнда бўладиган сайловда СССР Олий Советига 1517 депутат, шу жумладан Иттифоқ Советига 767 депутат ва Миллатлар Советига 750 депутат сайланади. Маълумки, илгариги сайловларда Миллатлар Советига ҳар бир иттифоқчи республикадан 25 тадан депутат сайланган бўлса, бундан буён 32 тадан депутат сайланади. Бинобарин, Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари илгариги сайловларда СССР Олий Советига 66 депутат сайлаган бўлсалар, бўлажак сайловда СССР Олий Советига ўзларининг 78 энг яхши фарзандларини депутат қилиб сайлайдилар. Сайлов системамизга киритилган бу жуда муҳим янгилик иттифоқчи республикалар вакилларининг давлатимиз олий ҳокимият органида иштирок этишини янада кенгайтиришдан иборат бўлиб, социалистик демократияни ривожлантиришда олға қўйилган катта қадамдир, партиямиз ленинча миллий сиёсатининг янги порлоқ ғалабасидир.

Ҳозир СССР Олий Советига сайлов кампаниясининг энг масъулиятли босқичида турибмиз. Олий Советга кўрсатилган номзодлар ҳамма сайлов округларида рўйхатга олиниб, улар ўз сайловчилари билан учрашмоқдалар. Республикамиз территориясида тузилган 4504 сайлов участкаларида сайловнинг энг сўнгги, масъулиятли даврида олиб бориладиган иш жуда қизитиб юборилди.

Халқимиз шу билан фахрланади ва қувонадики, у конституциямизда ифодаланган кенг демократик ҳуқуқлар асосида Олий Совет депутатлигига номзод қилиб ўзининг энг асл фарзандларини кўрсатди. Бу номзодлар орасида коммунистик партиямиз ва совет давлатимизнинг атоқли арбоблари билан бир қаторда коммунизм бинокори — янги инсон, ишчилар, колхозчилар, совет интеллигенциясининг ажойиб намояндалари бор. Ҳозир сайлов участкаларида, агитпунктларда, маҳаллаларда, колхоз ва совхозларда, бригадаларда, дала шийпонларида — ҳамма жойда Олий Совет депутатлигига кўрсатилган номзодлар учун қизғин агитация олиб борилмоқда. Номзодларимизнинг сайловчилар билан учрашувлари халқ билан партия бирлигининг, халқимизнинг партиямиз теварагида янада мустаҳкамроқ жипслашганлигининг кучли намойишига айланмоқда.

Область ва район советларининг ижроия комитетлари, округ ва участка сайлов комиссиялари, агитпунктлар, барча агитаторлар, бутун актив шу кунларда СССР Олий Советига бўладиган сайловни намунали ва уюшқоқлик билан ўтказиш учун барча чора ва тадбирларни кўрмоқдалар. Сайлов ҳақидаги Низомда кўзда тутилган ташкилий-техникавий чоралар амалга оширилмоқда. 12 майда барча сайлов участкаларида илиб қўйилган сайловчиларнинг рўйхатлари жуда синчиклаб текширилмоқда, сайловга тайёргарликнинг бориши тез-тез муҳокама қилиниб турибди.

Аммо СССР Олий Советига сайлов каби жуда муҳим сиёсий кампанияни зўр уюшқоқлик билан ўтказишда область, шаҳар ва район ижроия комитетлари ва сайлов комиссияларн ишида жиддий камчиликлар ҳам содир бўлмоқда. Аввало кўпгина шаҳар, қишлоқ ва посёлка советлари ижроия комитетлари сайловчиларнинг рўйхатини тузган вақтда анчагина сайловчиларни ҳисобга олмаганлар. Рўйхатни текшириб чиқиш ва ундаги камчиликларни тузатиш иши жуда секинлик билан бормоқда. Яқинда республика сайлов комиссияси Янгиер ва Шаҳрисабз сайлов округларида сайловга тайёргарликнинг боришини муҳокама қилган вақтда ана шу камчиликни уқтириб ўтди. Округ ва участка сайлов комиссияларининг баъзи бир аъзолари ишга актив киришган эмаслар. 1948 йилда туғилган гражданларнинг туғилган йил ва ойи рўйхатда аниқ кўрсатиб қўйилмаган. Сайлов участкалари ва агитпунктларнинг ҳаммаси ҳам яхши жиҳозланган ва сайловга шай қилиб қўйилган деб бўлмайди. Сайлов участкаларида шиорлар, плакатлар, китоблар етарли эмас, баъзи жойларда справкалар ва консультация бериш столлари ташкил қилинмаган. Ҳамма жойда ҳам участка комиссия аъзоларининг кундузги ва кечки навбатчилиги уюштирилган эмас. Участка комиссияларининг раислари ва секретарлари ҳамма жойда ҳам сайлов ишлари билан тўла-тўкис шуғулланаётирлар, деб бўлмайди.

Сайловга тайёргарлик даврида аҳолига маданий хизмат кўрсатишни яхшилаш соҳасида ҳам камчиликлар бор. Баъзи клублар, кутубхоналар сайловга муносиб жиҳозланмаган. Буларда фотовитриналар, кўргазмалар, адабиётлар, сайлов системамизни пропаганда қиладиган бошқа материаллар етарли эмас. Алоқа органларининг хизматини яхшилаш соҳасида ҳам жиддий камчиликлар бор.

СССР Олий Советига сайлов куни — 12 июнь яқинлашиб қолди. Бинобарин, область, шаҳар, район, қишлоқ ва посёлка советлари ижроия комитетларининг, барча округ ва участка сайлов комиссияларининг, сайлов кампаниясида қатнашувчи барча активнинг энг муҳим вазифаси қолган кунлар ичида олдимизда турган жуда муҳим сиёсий кампанияни зўр уюшқоқлик билан ўтказиш учун ҳамма зарур чора ва тадбирларни амалга оширишдан иборатдир.

Сайловга тайёрлик ва уни уюшқоқлик билан ўтказиш партиямиз XXIII съезди тарихий қарорларини амалга ошириш, КПСС Марказий Комитетининг сайловчиларга қарата чиқарган Мурожаатида, партиямиз Марказий Комитети Пленумлари қарорларида белгиланган вазифаларни муваффақиятли бажариш шиори остида амалга оширилиши лозим. Сайловгача қолган кунларда ҳамма ташкилий-техникавий тадбирларни қунт ва эътибор билан бажариш лозим.

Ҳамма сайлов участкаларининг ишлари намунали ташкил қилиниши, уларда сайлов комиссияси аъзоларининг доимий навбатчилиги таъминланиши, справка ва консультация столларининг ишлари яхшиланиши, ҳамма сайлов участкаларида телефон алоқаси яхши йўлга қўйилиши лозим. 5 июнгача сайловчиларнинг рўйхатларини текшириб чиқишни тамомлаш, ёш сайловчиларнинг рўйхатга кирганлигини синчиклаб текшириб чиқиш керак. Сайлов бюллетенларининг сайлов участкаларига етказилганлигини ҳам текшириб чиқиш лозим. Меҳнаткашлар депутатлари советларининг ижроия комитетлари сайлов кунида ўтказиладиган чора-тадбирларни ишлаб чиқишлари керак.

Сайловга тайёргарлик ва сайлов кунларида меҳнаткашларга маданий хизматни яхшилаш масаласига алоҳида эътибор бериш лозим. Маданий-оқартув муассасалари, дала шийпонлари сайлов участкалари ва агитпунктлар сингари меҳнаткашлар орасида олиб бориладиган ҳамма ишларнинг марказига айланиши керак.

Мамлакатимиз олий ҳокимият органига сайлов бу йил республикамиз пойтахтида катта табиий офат-зилзила оқибатларини тугатиш учун кураш шароитида ўтаётганлиги алоҳида жиддий масъулият талаб қилмоқда. Фидокор тошкентликларнинг бутун совет халқи билан бирга 12 июнда худди бир кишидек сайлов қутилари ёнига бориб ўз номзодлари — коммунистлар билан партиясизлар блоки номзодлари учун якдил бўлиб овоз беришига шак-шубҳа йўқ.

Республикамиз олдида 1966 йилда зўр сиёсий-хўжалик вазифалар турибди. Саноат ва қурилишда янги бешйиллик план топшириқларини бажариш, пойтахтимиз-Тошкентни янада гўзал ва обод қилиб қуриш, ватанимизга 3.750.000 тонна пахта бериш, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотини анча ошириш, фан ва маданиятни янада ривожлантириш вазифалари турибди. СССР Олий Советига сайлов ва уни ўтказиш ана шу вазифаларни муваффақиятли бажариш, коммунизм қуришга муносиб ҳисса қўшиш белгиси остида ўтмоғи керак.

Совет ҳокимиятининг олий органига сайловга тайёргарлик кунларида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ишчиларни, деҳқонларни, совет зиёлиларини — бутун халқимизни 12 июнда коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун якдил бўлиб овоз беришга чақирди. Партиямиз Марказий Комитети сайловчиларга мурожаат қилиб айтдики: **«Сизлар коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодларига овоз бериш билан КПСС XXIII съездининг қарорларини амалга ошириш учун, ватанимиз қудратини мустаҳкамлаш учун, халқ фаровонлигини янада ошириш учун, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш учун овоз берган бўласиз».**

Коммунистик партиямиз давримизнинг, халқимизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждонидир. Партиямизнинг чақириғи халқимиз қалбининг нидосидир.

Шубҳа йўқки, 1966 йил 12 июнь куни халқ ва партия бирлигининг, халқимизнинг партиямизга ишончи, эътиқоди, меҳр-муҳаббатининг ёрқин намойиши бўлади. Коммунистлар билан партиясизлар блоки номзодларининг СССР Олий Советига якдиллик билан сайланиши кўп миллатли ватанимиздаги барча халқларнинг бирлигини, улар партиямиз ва ҳукуматимиз теварагида маҳкам жипслашганлигини кўрсатувчи янги ёрқин далил бўлади.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР ОЛДИДАН

БУГУН — БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ХАЛҚАРО КУНИ

ҲАЁТИМИЗ ГУЛЛАРИ

Фарзанд! Қувончимиз, бахтимиз, ҳаётимизнинг гуллари улар! Дунёдаги эрксевар ҳар бир ота-она фарзандини меҳр билан ўстиради, эл-юрт учун наф келтирувчи инсон қилиб етиштиради.

Ёш авлод — халқимизнинг фахри ва ишончи, у бизнинг порлоқ келажагимиздир. Шу сабабли ер юзидаги прогрессив инсоният нури-дийдаларимизнинг порлоқ келажаги тўғрисида ҳамиша қайғуради. «Биринчи июнь — болаларни ҳимоя қилиш халқаро куни — ҳар бир шаҳарда, ҳар бир заводда, ҳар бир қишлоқда қудратли тинчлик учун кураш кунига, жаҳондаги барча халқлар ўртасида ишонч ва қардошлик кунига айлансин». Болалар ҳимоясига бағишланган халқаро конференцияда қабул қилинган мурожаатда жаҳондаги барча оталар ва оналарга қарата шундай хитоб қилинган эди.

Бугун — болаларни ҳимоя қилиш халқаро куни! Халқларнинг тинчлик, адолат ва болаларнинг бахтли келажаги учун кураш шиори остида байрам қилинадиган бу қутлуғ кунга совет кишилари зўр тайёргарлик билан келишди.

Мамлакатимизда Совет ҳокимияти ўрнатилган дастлабки кунлардаёқ болалар катта эътибор ва ғамхўрликлар билан қуршаб олинди. 1917 йилда оналик ва болаликни ҳимоя қилиш ҳақидаги декрет имзоланди. Орадан икки йил ўтгач, доҳимиз В. И. Ленин ташаббуси билан «Болаларни ҳимоя қилиш Совети» тузилди.

Партия ва ҳукуматимиз ўғил-қизларимизнинг қувноқ ва бахтиёр ўсишлари учун нимаики зарур бўлса, ҳаммасини муҳайё қилмоқдалар. Минглаб ясли ва боғчалар кичкинтойлар ихтиёрида. Билимга кон мактаблар фарзандларимизга кенг бағрини очган. «Ҳамма яхши нарсалар болалар учун» деган қатъий шиоримиз бор. Бу буюк ғамхўрликни фарзандларимизнинг сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлаш соҳасида амалга оширилаётган тадбирлар мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Кейинги тўрт йил ичида СССРда мингдан ортиқ пионер лагерлари қурилди. 160 дан ортиқ экскурсия-туристик станциялар ишлаб турибди.

Болалар сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлаш борасида республикамизда ҳам анчагина ишлар қилинмоқда. Биргина пойтахт областининг ўзида бир неча лагерь, санаторий ва станциялар ишлаб турибди. Зилзиладан зарар кўрган Тошкент аҳолиси фарзандлари, айниқса катта ғамхўрлик билан қуршаб олинди. ВЦСПС Президиуми «Тошкентга ёрдам» тўғрисида қарор қабул қилди. Бу қарорга мувофиқ Ўзбекистон касаба союзлари республика Советига давлат социал страхование бюджетидан қўшимча 1.500 минг сўм маблағ ажратилди. Шу пулнинг ярмиси болаларни пионер лагерларида дам олдиришга сарфланади. Пионер лагерларига илгари мўлжаллаб қўйилганига қараганда бир неча минг зиёд бола юборилади.

Бундан ташқари шаҳар яқинидаги пионер лагерлари қўшимча ускуналар ҳамда шаҳар пионер лагерларидаги маданий ва спорт инвентарлари сотиб олиш учун ВЦСПСнинг касаба союз бюджети маблағларидан 150 минг сўмга яқин пул олдилар.

Областимиздаги кўпгина дам олиш уйлари ҳам ўғил-қизларимиз ихтиёрига берилди. Шу билан бирга тошкентлик ўқувчиларнинг кўпчилиги каникулни Москва атрофида, Украина, Белоруссия, Туркманистон, Қирғизистон республикаларида ўтказадилар.

Дарҳақиқат, бизда болалар тўғрисида ғамхўрлик қилиш давлат аҳамиятига эга бўлган масаладир.

Аммо, ер юзида ҳали ҳам инсонларни таҳқирлаш, уларни қул сифатида сотишдек шармандали ҳоллар ҳам содир бўлиб турибди. Капитал ҳукмрон бўлган мамлакатларда «адолатли» қонунлар тўғрисида оғиз кўпиртириб гапирилади-ю унга амал қилинмайди. «Болалар ҳуқуқлари Декларацияси» қабул қилинганлиги тан олинсада унинг биронта принципига мутлақо риоя қилинмайди. Шунинг учун ҳам меҳнаткаш халқнинг фарзандлари очяланғоч, қорни тўйиб нон емайди, болалар ёшликдан оғир меҳнат қилишга мажбур бўладилар.

Парижда чиқадиган ҳафталик «Франс-диманш» газетасида янги ўқув йили муносабати билан берилган мақолалардан бирида: «... ўқув хоналари қоронғи ва ифлос. 25 ўқувчи билан машғулот олиб бориш лозим бўлган синф хоналарда 50, ҳатто 60 бола ўқийди. Ўқитувчилар бўлар-бўлмасга ўқувчиларни койийверишади. Ўғил-қизлар ўқишга гўё ўлимга бораётгандек боришади. Бундай аҳволдаги ўқишни ўқиш деб бўладими? Бу ҳолда дарсларни ўзлаштириш қаёқда дейсиз?..» деб ёзади. Автор мақола охирида яна: «Бизнинг болаларимизга меҳрибон бўлинг! — деб хитоб қилади.

Халқ маорифидаги бундай аянчли аҳвол Англиядаги мактаблар учун ҳам характерлидир. Мактабларда қарийб 60 минг ўқитувчи етишмайди. Ҳозир Америка Қўшма Штатларидаги жамоат мактабларининг қарийб 70 процентида кутубхона йўқ. Латин Америкаси мамлакатларида эса, мактаб ёшидаги болаларнинг ярмидан кўпи ўқимайди. Йилига 100 минглаб бола очлик ва оғир касалликдан қирилиб кетмоқда. Ана сизга буржуазия «эркинлиги», ўғил-қизлар тўғрисида қилинаётган ғамхўрлик!

Ер юзидаги соф виждонли кишилар ана шундай шармандаликни лаънатламоқдалар. Бугун — болаларни ҳимоя қилиш халқаро кунида уларнинг янги уруш оловини ёқувчиларга қарши, халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги учун, бахтли болалик учун, инсониятнинг порлоқ келажаги учун кураш ҳаракати кенг тўлқин олади. Жаҳонда тинчлик учун курашнинг ташаббускори бўлган совет халқи бу ҳаракатнинг олдинги сафида бормоқда.

Фарзандларимизга бахт ҳамиша кулиб боқаверсин!

С. АГАЖАНОВА,
республика санитария маорифи уйининг методисти, педагог.

Болаларимиз — ҳаётимиз гуллари. Ҳар бир ота-она ана шу ҳаёт гулларига боғбон бўлиб, улар атрофида парвона.

Қайси бир болалар муассасаларига борсангиз хушчақчақ ўғил-қизларни кўрасиз. Мана бу суратдаги болалар Чилонзор районидаги мактабларда ўқишади. Уларнинг бугунги қувончи, айниқса чексиз.

А. Абалян фотоси.

ФАРЗАНД

Мен ҳам кўплаб бахтиёр оналар каби кўркам ва серфайз ҳаёт боғига боғбонман. Нурли келажагимизнинг соҳиблари — ёш ниҳоллар умид гулшанининг ғунчаларидир. Қалб қўри билан дил тўрида асраб-ардоқлаб, парваришлаб, улар атрофида доим парвона бўлади ҳар бир ота-она!

Болалар бахтига посбонлик қилиш онанинг ҳам бурчидир. Ушбу шеъримни ҳаётимиз гуллари нури-дийдаларимизга бағишладим.

Умид гулшанида очилгин ғунчам,
Куйлайин бошингда сен очилгунча,
Очилиб, сочилиб кўнглим тўлгунча
Очил ғунчагинам, очил гул ғунчам,
Кўзлари чўлпоним, юзлари кулчам.
Сени қучиб-қучиб севиб қувнайман,
Булбул бўлиб, эркам сени куйлайман,
Сени болагинам, сени ўйлайман,

Очил ғунчагинам, очил гулғунчам,
Кўзлари чўлпоним, юзлари кулчам.
Қўзим, истиқболинг порласин, кулсин,
Худди ўзинг каби бахтинг очилсин,
Бахтинг ёр бўлгани муборак бўлсин,
Очил ғунчагинам, очил гулғунчам
Кўзлари чўлпоним, юзлари кулчам.

НИЛУФАР.

МУКОФОТ МУБОРАК

Нефть чиқариш бўйича етти йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажарганликлари ва нефть қазиб чиқариш саноатини ривожлантиришдаги хизматлари учун СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан нефть қазиб чиқариш саноати ишчи ва инженер-техник ходимларидан катта группаси СССР орден ва медаллари билан мукофотланди.

Тошкент области бўйича қуйидагилар юксак мукофотларга сазовор бўлдилар.

«ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНИ

Бабак Вадим Константинович — «Узбекнефть» бирлашмаси бошлиғининг ўринбосари.

Забродин Николай Александрович — Ўзбекистон ССР «Главнефтеснабсбит» бошлиғи.

Раҳимов Юнус Мадраҳимович — «Узгипронефть» институтининг бош геологи.

Семёнов Борис Александрович — Тошкент нефть базасининг директори.

Тешабоев Ғулом — «Узбекнефть» бирлашмаси қурилиш-монтаж бошқармаси монтажчилар бриғадасининг бошлиғи.

«ШАВКАТЛИ МЕҲНАТИ УЧУН» МЕДАЛИ

Плахтиев Михаил Степанович — Ўзбекистон ССР «Главнефтеснабсбит» механика устахонасининг мастери.

Турғунов Хаитбой — «Узбекнефть» бирлашмаси автотрактор конторасининг механиги.

Шерстнев Николай Николаевич — «Ўзбекнефть» бирлашмаси норматив-тадқиқот станциясининг пармаловчиси.

«МЕҲНАТДА ЎРНАК КЎРСАТГАНЛИК УЧУН» МЕДАЛИ

Вячина Раиса Хрисановна — «Узгипронефтегаз» институтининг бош инженери.

Коннова Антонина Алексеевна — «Узбекнефть» бирлашмаси марказий илмий текшириш лабораториясининг инженери.

Мирзаев Шавкат Шарафуддинович — «Узбекнефть» бирлашмаси бош инженерининг ўринбосари.

Деворий газеталар кўриги

Кўргазма залига осиб қўйилган деворий газеталар безатилиши, материалларнинг ранг-баранглиги билан ажралиб туради. Залга кирган киши ҳар бир деворий газета ёнида бироз тўхтаб, материалларга кўз югуртиради, завқ билан уни томоша қилади.

Тошкент қишлоқ хўжалиги институти факультетлари партия ва комсомол ташкилотлари таклифи билан ташкил этилган деворий газеталар кўриги кўпчиликнинг эътиборини тортди. Бу кўргазмага институтда чиқадиган факультетлар деворий газеталарининг деярли аксарияти қўйилди.

Мана, экономика-бухгалтерия факультети партия, комсомол ва деканат органи «Кадрлар учун» деворий газетаси учун ажратилган экспозиция. Бу ерда мазкур қуйин матбуотнинг кейинги икки йил давомида чиқарилган сонларини кўриш мумкин.

«Кадрлар учун» газетасининг 7-сони айниқса ранг-баранг материаллар ва суратлар билан безатилган. Деворий газеталарни кўздан кечирар экансиз, аълочи ва жамоат ишларида актив қатнашаётган илғор студентлар ҳаётига оид қизиқарли мақолалар, студентлар ётоқхоналарида қилинаётган ишлар ҳақидаги хабарлар, турли хил карикатура ва расмлар билан танишасиз. Шу билан бирга «Кадрлар учун» деворий газетасига илова қилиб чиқарилаётган «Тиканак» сатирик деворий журнал ҳам жуда ўқимишли бўлмоқда.

Институтнинг ўсимлик зараркунандаларига қарши кураш, ўрмон хўжалиги, пиллачилик факультетлари бўйича чиқарилаётган «Билим учун» деворий газетасининг безатилиши ҳам мақтовга лойиқдир.

Шунингдек, студентларнинг биринчи умумий ётоқхонаси органи «Соғлом турмуш учун» деган қуйи матбуотнинг ҳам кўпгина сонлари кўргазмада намойиш қилинди.

Кўрик жюриси «Кадрлар учун» деворий газетасига биринчи ўринни беришга қарор қилди.

А. АЛИЕВ.

Янги Тошкентни бунёд этамиз

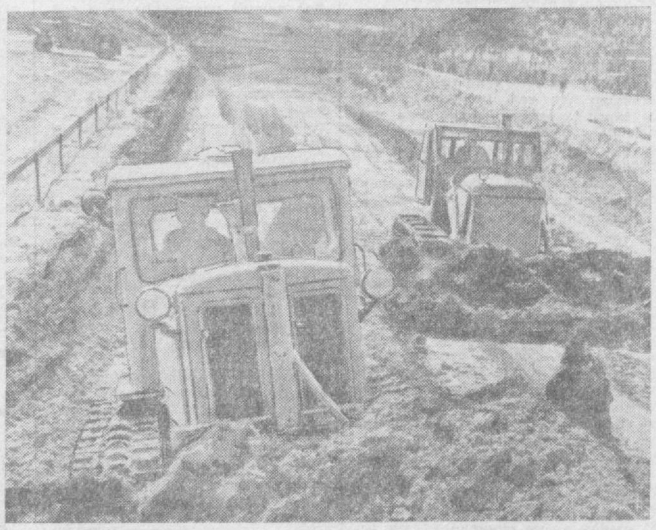

ШАҲАР ҚУРУВЧИЛАР

«Бу ерда украиналиклар ишлайди»! Каттакон тахтага йирик-йирик ҳарфлар билан ёзилган шу сўзлар олисдан аниқ кўринади, тонгги қуёш нурида ял-ял ёнади. Нариги томон — «Москва» колхозининг далалари. «13—В» сектори мана шу ерда қад кўтаради.

Дала ўртасидаги бир туп ёнғоқ тагида қарашлари самимий, забардаст йигит — бош инженер Николай Марьянович Михайлевский бино лойиҳасини текшириб ўтирибди.

— Поездимиз Киевдан 14 май куни йўлга чиққан эди. 21 майда етиб келдик. Орамизда киевлик, черкассклик, черниговлик, житомирлик қурувчилар бор. Икки юз саксон беш киши келганмиз.— У гуриллаб ишлаётган бульдозерларга имо қилиб жилмаяди.— Техникани ҳам ўзимиз олиб келдик. Иккитадан экскаватор, бульдозер, автокранимиз, саккизта автомашина, минора кранимиз бор...

Кабинасига «Киев — Тошкентга» деган сўзлар ёзиглик бульдозер гулдурос солиб олға интилади. Бульдозер тупроқни шиддат билан траншеядан суриб тепаликка чиқади. Бульдозерчи Ярослав Максимович Лозюк кабина эшигини очиб, ерга сакраб тушади. У бир четда турган бакдан кружкада сув олиб ичади ва яна бульдозерга чиқиб олади. Эшик тарақлаб ёпилади. Машина пастга шўнғийди.

Худди шу пайт чуқурликдан Владимир Иванович Снегирнинг бульдозери кўринади. Кабина ойналари қуёшда ялтирайди. Аммо мотор ҳамон гулдирайди. Тупроқ силкиниб-силкиниб юқори сурилади. Зум ўтмай пастдан бояги биринчи бульдозер чиқиб кела бошлайди. Улар кечгача — иккинчи смена ишга тушгунча тўхтовсиз тупроқ суришади. Кейин, Петр Иванович Лобанов билан Григорий Михайлович Артёменко бульдозер кабинасига ўтиришади...

Ҳозиргина пайдо бўлган тепалик бирдан ўприла бошлайди. Четроқда турган экскаватор бахайбат ковши билан бир уюм тупроқни ховучлаб олиб, самосвал бортига ташлайди. Машина кузовлари қирсиллаб, лопиллаб кетади. Шофер Виктор Михайлович Касьянов кабинадан бошини чиқариб ҳазиллашади.

Самосвал пасти-баланд ердан юриб кетади. Экскаватор ковшини тўлдиргунча Николай Емельянович Казароз машинасини етказиб келади. Кетидан Петр Иванович Загирнийнинг самосвали кўринади.

Бу ишларнинг шунчалик тез бўлишини ўз кўзингиз билан кўрмагунча тасаввур қилишингиз қийин. Ҳали тушликка чиқишмасиданоқ бир уйнинг траншеяси тайёр. Бу ерда 80 квартирали бино бўлади. Оқтепада тўққиз қаватли уй қуришга ваъда қилган бинокорлар ҳам шулар.

Эртадан бошлабоқ бино пойдеворига бетон қуйиш керак. Бетон қоргич машинага жой тайёрлаётган дурадгорлар шунинг учун ҳам шошилиб қолишди.

Лекин, кранчи Николай Емельянович Петриченко шошилмай, пухта ишлайди, минора крани — анча мураккаб машина. Кран «йўлаги» — рельслар ётқизилди. Николай ўз шогирдлари билан монтаж қиляпти. Ҳа демай, кран қаддини кўтаради.

Кун тиккага келганда тушликка чиқишади. Қурувчилар Чўпонотадаги палаткаларга йўл олишади. Чор атрофни йигитларнинг ҳазил-хузил сўзлари, қизларнинг қийқириқ кулгуси янгратиб юборади. Кимдир гармошкада шўх куй чалади, дўмбиранинг титроқ садолари унга жўр бўлади. Украинлар қирғиз қизлари билан, қирғиз бўз болалар украин қизлари билан ўйинга тушишади. Улар бир ерда яшаб, бир қозондан овқат ейдилар.

Ҳамон шодон қаҳқаҳа ҳавони ларзага солади, ҳамон гармошка овози қирғиз ўланига уланиб кетади...

З. МУҲАММАДЖОНОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбирлари.

Суратларда: 1. Учинчи поезд мастери А. Логин (чапдан), «Укрстрой» бошқармаси комсомол штабининг бошлиғи Н. Осипов, Киев қурилиш поезди бош инженери Н. Михайловский ва старший прораб В. Пинков ўртоқлар иш устида. 2. Киев автотрестига қарашли 1-автобаза шофери В. Касиянов. 3. Бульдозерлар бино пойдевори учун котлаван ҳозирламоқда.

А. Абалян фотолари.

СТРАХОВАНИЕ ВА ТЎЛОВ ТАРТИБИ

Шу йил апрель ва май ойларида рўй берган кучли ер қимирлашлар оқибатида гражданларнинг шахсий мулклари, уларнинг страхование қилинган иморатлари ва бошқа мулклари шикастланди. Биринчи ер қимирлашдан кейинги кундаёқ Тошкент шаҳрининг район давлат страхованиеси инспекцияларига шикастланган иморатлар ҳамда страхование қилинган бошқа мулкларнинг зарарланганлиги ҳақида аҳолидан аризалар туша бошлади. Инспекция ходимлари дастлабки ана шундай аризалар тушиши биланоқ шикастланган иморатларни текширишга, шу ҳақда актлар тузишга, страхование тўловларини белгилаш ва уларни тўлашга киришдилар.

Район инспекцияси ходимларининг 7—8 кишидан иборат шахсий состави табиий офат натижасида юзага келган қийин вазифаларни бажара олмас эди, албатта. Шаҳар ва республика бошқармаларидан юборилган ходимлар ҳам бу вазифани бажариш учун етмай қолди.

Шу муносабат билан СССР молия министрлиги ва Ўзбекистон молия министрлиги аҳолига страхование ёрдамини кўрсатиш ишларини тезлатиш мақсадида страхование органларига ёрдам беришнинг зарур чораларини кўриб чиқдилар. Республика ҳукуматининг кўрсатмасига мувофиқ шикастланган иморатларни текшириш ва шу ҳақда актлар тузиш ишларини олиб бориш учун инспекцияларга республика коммунал хўжалиги министрлиги органларининг инженер ва техниклари, политехника институти қурилиш факультети ва Халқ хўжалиги институтининг юқори курс студентлари сафарбар қилинди. Тошкентга қардош республикалар ҳамда Ўзбекистоннинг айрим областларидан страхование ходимлари юборилди. Давлат страхованиеси инспекцияларига ёрдам учун республика молия министрлиги аппаратидан, шаҳар ва район молия бўлимларининг ходимларидан катта группаси юборилди. Жами 800 киши страхование инспекцияларида ишлай бошлади.

Давлат страхование инспекциялари ишини ташкил қилиш ва уларга раҳбарликни кучайтириш мақсадида республика молия министрлигида министрнинг биринчи ўринбосари М. Ф. Аношкин бошчилигида махсус штаб тузилди. Страхование тўловларини белгилаш ва тўлаш масалалари бўйича кишиларни қабул қилиш бюроси ҳам ташкил этилди.

Район инспекцияларида шикастланган иморатларни текшириш, шу ҳақда акт тузиш, страхование тўловларини белгилаш ва тўлаш, аҳолидан келиб тушадиган ариза ва шикоятларни қараб чиқиш бўйича олиб борилаётган бутун ишларга ана шу инспекцияларнинг бошлиқлари раҳбарлик қилмоқдалар. Ишни ташкил қилиш, шунингдек, актларни тўлов учун тасдиқлаш ишида уларга ёрдам бериш учун махсус вакиллар — республика Давлат страхованиеси Бош бошқармасининг масъул ходимлари ажратилди. Инспекцияларнинг ҳамма ходимлари ҳамда уларга ёрдам бераётган масъул кишилар алоҳида группаларга бўлиниб иш кўраяптилар. Масалан, биринчи группа шикастланган уй-жойни текширади, шу ҳақда акт тузади, бошқа бир группа эса, ана шу актларга мувофиқ муайян страхование тўловлари бўйича ҳисоб китоб қилади, 3-группа эса тегишли ҳужжатларни текшириб, гражданларга Давлат банки бўлимларидан страхование тўловлари суммасини олишга чек ёзиб беради.

Ҳар бир страхование инспекциясида турли масалалар бўйича справкалар столи ташкил этилган бўлиб, уларда малакали страхование ва молия ходимлари консультация берадилар. Кўпгина кишилар страхование масалаларидан ташқари яна ворислик ҳуқуқи билан боғлиқ бўлган муҳим масалалар бўйича ҳам маслаҳатга муҳтож бўладилар. уй-жойларни ремонт қилиш, уй-жой қурилиши учун участкалар ажратиш, қурилиш материаллари сотиб олиш, қарз олиш ва ҳоказо масалалар билан қизиқадилар. Ана шу каби саволларга район ташкилотларида ишлаётган навбатчи юристлар справка столлари ёнида туриб жавоб қиладилар. Инспекцияларнинг страхование тўловларини ўз вақтида тўғри белгилаш бўйича олиб бораётган ишлари район ва шаҳар молия бўлимлари, республика молия министрлиги, шунингдек республика халқ контроли органлари томонидан назорат қилиб турилади.

Айрим кунлари страхование инспекцияларида жуда кўп киши тўпланиб туради. Айрим кишилар белгиланган тўловни олиш учун навбатга турадилар, бошқалари навбатдан ташқари бу тўловни олишга интиладилар, учинчилари эса, справкалар столига мурожаат қилишади, тўртинчилари кишилар ўртасида ўзларига «консультант» — маслаҳатчи топиб, унинг гапларига қулоқ соладилар. Баъзи вақтда турли хил миш-миш ва уйдирмаларни тарқатаётган «маслаҳатчилар» ҳам учраб туради. Улар гўё палон вақтда Госстрах чек беришни тўхтатади, чунки шу мақсадлар учун ажратилган пулнинг ҳаммаси тарқатиб юборилибди, деган миш-мишларни ёйиб юрадилар. Шундан сўнг, бундай «маслаҳатчилар» бошқа бир тўданинг олдига келиб, страхование инспекцияси зилзила келтирган зарарни камайтириб кўрсатаяпти, гражданларга пулни кам ҳисоблаб беряпти, тўловларни қисқартираяпти, деб гап сотадилар. Шундай кишилар ҳам борки, улар ана шундай уйдирмаларга қулоқ солиб асабийлашадилар, битта масала бўйича 5—10 марталаб маслаҳат сўрайдилар ва бунда кишиларни ишдан қўядилар, инспекцияларнинг нормал ишига халал берадилар. Айрим кишилар эса, инспекция вакилларининг ўз уйларига келишларини кутиб турмай, то улар томонидан текшириш акти тузилгунича ёки страхование тўловлари миқдори белгиланганини ва ҳисоб-китоб қилинганига қадар қайта-қайта шу ҳақда 2—3 марталаб қўшимча ариза ёзиб юборадилар. Табиийки бундай аризалар инспекциялар ишида қўшимча қийинчиликлар туғдиради.

БИЗНИНГ КОНСУЛЬТАЦИЯ

Шу кунларда раҳбар ташкилотлар, газета редакциялари ва бошқа жойларга страхование тўловлари тўлашни тезлатиш ёки страхование масалаларини тушунтириб беришни сўраб, кўпгина кишилар мурожаат қилмоқдалар. Қуйида шу саволларга жавоб берамиз.

Гражданларнинг шахсий мулки бўлган уй-жой иморатларини страхование қилиш бизда мажбурий тартибда ўтказилади. Страхование қилувчи уй эгаларининг истак хоҳишига мувофиқ иморатлар ихтиёрий равишда ҳам қўшимча страхование қилиниши мумкин. Шаҳар территориясида жойлашган иморатларни мажбурий страхование қилиш коммунал хўжалиги министрлигининг органлари қўйган баҳо бўйича амалга оширилади. Ихтиёрий страхование эса, республика Министрлар Советининг қарори билан тасдиқланган страхование баҳо нормалари бўйича амалга оширилади. Иморатни баҳолашда унинг катталиги, у ёки бу қурилиш материалининг сорти ва сифатига асосланилади. Мажбурий ва ихтиёрий страхование бўйича страхование суммаси иморатни ҳозирги баҳосининг 80 процентидан ошмаслиги лозим. Иморатларни страхование қилиш уларнинг ишдан чиқишини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилади.

Иморатлар ва бошқа мулкни уларнинг ёнғиндан, яшин уришидан, портлашдан, сув босишдан, ер қимирлашдан, босиб тушишидан, ер сурилишидан ва бошқа табиий офатлардан шикастланиши ёки тамоман яшашга ярамай қолиши эҳтимоли кўзда тутилиб страхование қилинади.

Уй-жой шикастланишида шу зарарнинг даражаси — миқдорига қараб страхование тўловлари тўланади. Масалан, агар иморат ўн процент шикаст еган бўлса, страхование тўлови ҳам умумий страхование суммасининг 10 процентини ташкил қилади. Шикастланиш проценти қанча кўп бўлса, страхование суммаси ҳисобидан тўланадиган сумма ҳам шунча кўп процентни ташкил этади. Айтайлик мажбурий страхование қилинган турар-жой 400 сўм туради. Текширишда шу уй ер қимирлаш оқибатида 20 процент шикастланди, деяйлик. Бунда страхование тўлови шу сумманинг 20 процентини, яъни 80 сўмни ташкил қилади. Агар шу уй қўшимча ихтиёрий равишда, айтайлик 500 сўмга ҳам страхование қилинган бўлса, у ҳолда шу ихтиёрий страхование бўйича страхование суммасининг 20 проценти миқдорида, яъни 100 сўм тўланади. Бунда жаъми сумма 180 сўмни ташкил қилади.

Агар иморат тиклаб бўлмайдиган ёки ремонт қилиб бўлмайдиган даражада бузилган бўлса, унинг шикастланганлик даражаси қурилиш учун қолган яроқли материалларнинг миқдорига қараб, ундаги замин, ёғоч ва ҳоказоларга қараб белгиланади.

Шикастланганлик даражаси уй-жойни текшириш натижасига қараб белгиланади. Бунда текшириш давлат страхованиеси инспекциясининг инспектори, маҳалла комитети вакили, иккита гувоҳ, страхование қилдирган киши ёки оиласининг вояга етган аъзоси томонидан ўтказилади. Айрим ҳолларда бу ишга инженер ёки техниклар ҳам жалб қилинади.

Агар дастлабки ер қимирлашдан қисман зарар кўрган уй-жой биноси учун страхование пули тўланган бўлса, шу бино кейинги қайта ер қимирлашлар оқибатида ҳам анча шикастланиб, бу ҳақда уй эгаси ариза берган бўлса, иморат инспекция томонидан қўшимча равишда яна бир марта текшириб кўрилади. Бунда ҳам бузилган уй учун қўшимча страхование тўлови тўланади.

Аризаларнинг жуда кўплиги туфайли (масалан Октябрь районида 14 мингдан ортиқ ариза келиб тушди) давлат страхованиеси инспекциялари, аввало, дастлабки аризалар бўйича текшириш ўтказиб, кейин қайта берилган аризаларни кўриб чиқадилар.

Шикастланган иморатларни текшириш кўпинча аризада страхование қилдирган кишининг уй адреси аниқ кўрсатилмаганлиги, текширишда эса инвентаризация делосининг (уй-жой плани) копиясининг дарҳол кўрсатилмаганлиги оқибатида тез амалга оширилмайди. Кўпинча аризалар оила аъзолари, ҳатто квартирантлар томонидан ҳам ёзиладики, уларда уй эгасининг номи кўрсатилмайди. Кўпгина кишиларда эса, уйга эгалик қилиш бўйича ҳужжатлар жумладан мерослик ҳуқуқи ҳужжати қонуний тартибда расмийлаштирилмаган бўлади.

Давлат страхованиеси инспекциялари тўловлар ҳақида кишиларга хабар бериб турибдилар. Бунда тўлов миқдори ҳисоблаб қўйилган уй эгаларининг рўйхати осиб қўйилади, уларга хабар қилинади, қоғозлар юборилади.

Шуни эсдан чиқармаслик лозимки, страхование инспекциясида Давлат банкидан пул олиш учун чек олишда страхование қилган киши ёки ишончли кишиси паспорт, страхование гувоҳномаси, страхование тўловларини тўлаётганлиги ҳақида квитанция, инвентаризация делосининг копияси (БТИ томонидан берилган ҳовли-жой плани)ни кўрсатиши лозим. Агар иморат плансиз тушган бўлса, ҳовли-жой плани ўрнига БТИ ёки маҳалла комитетининг шу иморат кимга тегишли эканлигини қайд қилувчи справка бўлиши лозим. Страхование тўлови меросхўрлар томонидан олинган бўлса улар мерослик ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатни кўрсатишлари зарур.

Давлат страхованиеси инспекцияси ишни лозим даражада ташкил қилганида ҳамда кенг жамоатчилик ёрдам бергандагина табиий офат келтирган зарарни тўғри ва ўз вақтида аниқлаш ҳамда аҳолига страхование тўловларини тўлаш соҳасидаги масъулиятли ишни яхшироқ амалга ошириш мумкин бўлади. Тўғри белгиланган ва ўз вақтида тўланган страхование тўловлари табиий офатдан зарар кўрган Тошкент шаҳар аҳолиси учун реал ёрдамдир.

П. БАГРОВ,
СССР молия министрлигининг старший инспектори.

ЗИЛЗИЛАЛАР ТАРИХИДАН

Ҳар бир ҳодиса каби Тошкент зилзиласининг ҳам ўз тарихи бор. Бу ҳақда бизга ЎзССР Марказий Давлат архивида сақланаётган ҳужжатлар ҳикоя қилиб беради.

Мана, 1868 йилга доир «Тошкент шаҳри бошлиғи» фондидан олинган архив ҳужжати. Тепасига «Шу йилнинг 22 мартидан 23 мартига ўтар кечаси рўй берган зилзила оқибатида жабр кўрган кишилар рўйхати» деб сарлавҳа ўрнига ёзиб қўйилган.

Тошкент шаҳар бошлиғи маслаҳатчисининг Сирдарё область ҳарбий губернатори номига Тошкент шаҳрининг эски қисмида бўлган зилзила оқибатлари ҳақидаги рапорти алоҳида қизиқарлидир. Бу ҳужжат 24 март (янги ҳисоб билан 6 апрель) куни ёзилган.

«Шуни маълум қилиш шарафига муяссарманки, — дейилади ўша ҳужжатда, — шу ойнинг 22 дан 23 га ўтар кечаси зилзила рўй бериб, 9 эркак, 4 аёл, 2 бола — ҳаммаси 15 жон ўлди, 5 жон енгил жароҳатланди.

3 мачит, 4 мадраса, ва 2 бутхона қаттиқ шикаст еди. 321 иморат енгил шикастланди.

... Оқсоқолларнинг тахминий ҳисобларига кўра тўққиз минг кумуш сўмлик зарар етди. Шу ҳужжатда яна бундай дейилади: «Қарияларнинг сўзларига қараганда худди шу сингари зилзила бундан 45 йил муқаддам бўлиб ўтган. Енгил ва бешикаст ер қимирлашлар бир, икки, ва уч йилда бир мартадан рўй бериб тураркан».

Ҳужжат бошдан-оёқ шунақа фактлар тизмасидан иборат. Бирон ерида ҳам зилзиладан жабр кўрган кишиларга ёрдам кўрсатиш ҳақида гапирилган эмас.

Шу архив ҳужжатида зилзиладан жабр кўрган кишилар рўйхати сақланган бўлиб зиён миқдори ҳам келтирилган. Рўйхатдан маълум бўлишича, ер қимирлашидан 408 хонадон зарар кўрган. Шуни эслатиб ўтиш керакки, 1868 йилда Тошкент шаҳрида 11518 хонадон ва 41799 кишидан иборат аҳоли бор эди.

Яна бир архив ҳужжати Тошкент шаҳрида 1886 йилнинг 17 ноябрь (янги ҳисобда 30 ноябрь) куни рўй берган зилзила ҳақида ҳикоя қилади. Бу зилзила чор ҳукуматини «Туркистон ўлкасининг зилзила шикаст етказган жойларида бинолар қуришда қўлланадиган фойдали тадбирларни лойиҳалаш комиссияси» деб аталган комиссияни тузишга мажбур этган эди.

Комиссия протоколининг мазмуни биз учун қизиқарлидир. Унда чор амалдорларининг масалани нақадар енгил-елпи ҳал этганлигини тушуниб етиш қийин эмас. Протоколнинг асосий мазмуни қуйидагича:

1) 1886 йилнинг 18 ноябрида Тошкентда ер қимирлаганидан кейин шикаст кўрган иморатларни текшириш пайтида шулар аниқланди: яъни ғиштдан қурилган иморатлар кўпроқ бурчак томондан бузилган. Асосан вертикал ёруғлар пайдо бўлган, карнизлар учиб кетган, шиплар шувоғи кўчиб тушган, ғишт печкалар ва мўрилар бузилиб кетган.

2) Ўлкада зилзилага бардошли иморатлар қуриш учун яхши материал ҳисобланган ёғоч жуда кам ва қиммат бўлгани сабабли янги иморатларни имкони борича пишиқ ғиштдан қураверишн керак. Иқтисод қилмоқлик учун хом ғиштдан қурса ҳам бўлаверади.

Комиссия шу тадбирлар йўли билан анча пул харажатларини тежаб қолиш мумкин, деб ҳисоблайди.

Тошкент шаҳри, 20 апрель, 1888 йил».

Кўриниб турибдики, комиссия диққат-эътиборида биноларни ремонт қилиш, янгиларини қуришда фақат қандай қилиб бўлса ҳам тежаб қолиш масаласи кўндаланг бўлган. Комиссия аъзолари шаҳарни ободонлаштириш, зилзила хавфсизлигини таъминлаш масаласини мутлоқ четлаб ўтганлар.

Тошкент зилзиласи кўпдан буён одамларни ташвишга солиб келади. Аммо ҳар икки замон орасида қанчалик катта фарқ бор! Илгари аҳоли ёлғиз эди, ўз томига ёққан қорни ўзи курарди. Ҳозирчи?! Тошкент ташвиши бутун мамлакат ташвиши бўлиб қолди. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати тошкентликлар ҳақида оталарча меҳрибонлик билан катта ғамхўрлик қилмоқдалар.

П. КИМ,
ЎзССР Министрлар Совети ҳузуридаги архивлар бошқармаси илмий информация ва ҳужжатларни эълон қилиш бўлимининг бошлиғи.

ОНА ТОШКЕНТ

Гўзал бағринг бепоён, гулларга кон Тошкентим,
Эртанг бўлар бугундан сулув, жонон Тошкентим.
Меванг тотлидир болдан, мадҳинг тушмас ғазалдан,
Зилол сувинг азалдан, дардга дармон Тошкентим.
Йигит-қизларинг қувноқ, ғайрати тошқин булоқ,
Меҳнатга очиб қучоқ, бахш этар жон Тошкентим.
Меҳринг жўшиб кўнгилда, номинг янграр ҳар тилда,
Қудратинг ошсин элда, куч шараф-шон Тошкентим.
Тупроқ тоши зар диёр, ҳар фасли баҳор диёр,
Бўлдинг бахтга ёр диёр, сургин даврон Тошкентим.
Кўркинг яна гуркирар, турли чечаклар яшнар,
Илму-фанга маконсан, эй нурафшон Тошкентим.
Посбонинг бўлди бошдан, сени кўздек сақлашга,
Оқ сутингни оқлашга, шайман ҳар он Тошкентим.

Зиёд КОМИЛОВ.

КОМСОМОЛ ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН

ТБИЛИСИ, 30 май. (ТАСС мухбири). Қирқ киши — Грузия комсомоли вакилларининг биринчи группаси қардош республика пойтахтидаги зилзила оқибатларини тугатишга ўз ҳиссасини қўшмоқ учун бугун самолётда Тошкентга жўнаб кетди. Шофёрлар, булдозерчилар, экскаваторчилар, автослесарлар, тракторчилар йўл ва автомагистраллар қурилишида ишлайдилар.

Грузиянинг комсомол механизаторларидан яна юз киши яқин кунларда Ўзбекистонга жўнайди. Республиканинг кўп студентлари ўзларининг «учинчи семестри»ни янги Тошкент қурилишида ўтказишга қарор бердилар.

КОЛХОЗЧИЛАР ҲАДЯСИ

ОҚҚЎРҒОН. **(Ўз мухбиримиздан)** Шу кунларда бутун мамлакатимиз халқларининг диққат-эътибори жонажон республикамиз пойтахти Тошкентга қаратилган. Барча кишилар юз берган табиий офатга қарамай тинч ижодий меҳнат қилаётган бардошли, матонатли Тошкент халқига балли демоқдалар. Уларнинг сабр-тоқатларига қойил қолмоқдалар.

Шу оғир кунларда ҳамма тошкентликлар билан бирга. Уларга ҳамдард, ҳамнафас. Пойтахт халқига мадад бериш, янги ва навқирон Тошкентни бунёд этиш учун қўлидан келган ёрдамини ҳеч ким аямаяпти.

Оққўрғон районидаги Ҳамид Олимжон номли колхоз аъзолари ҳам кўплар қатори тошкентликларга мадад қўлини чўздилар. Зилзиладан кейин бошпанасиз қолган уч оила Тошкентдан колхозга кўчириб келинди ва уй-жой билан таъминланди. Кўчиб келган кишиларга ўз истакларига мувофиқ иш берилди. Колхоз правлениеси кўчиб келишни истаганлар учун яна 25 уй ажратиб қўйди.

Колхоз аъзоларининг ҳар бири ихтиёрий равишда уч кунлик иш ҳақини Тошкент фондига юборишга қарор қилди. Колхозчиларнинг йиққан пуллари 5530 сўмга етди.

— Бу пул Тошкентни тиклашда бизнинг кичик ҳиссамиз бўлади,— деди колхоз раиси Ҳасанбой Эргашев. — Бу пул колхозчиларимизнинг тошкентликларга нисбатан меҳр ва муҳаббати ифодасидир.

Оққўрғондаги бошқа хўжаликларда ҳам Тошкентга ёрдам фондига маблағ ажратиш давом этмоқда.

Қизалоқ

П. ТОЛИС

ҲИКОЯ

ҚАРДОШ ХАЛҚЛАР АДАБИЁТИДАН

ГАВҲАР қўшни ҳовлида дугоналари билан ўйнаб юрарди. Онаси чақирди:

—Гавҳару, Гавҳар! Чиқ қизим, Саломат опанг келди.

Гавҳар девор бағридаги кичик дарчадан ўз ҳовлиларига ўтар экан, онасига ҳайратомуз тикилди.

— Ким, дейсанми? — деди онаси унга яқин бориб,—марҳум бобонгни қизи-да!

Гавҳар тушунди: яқин қўшнилари чол-бобонинг қизи Саломат опа келибди-да. Нариги ҳовли бурчагидаги кичкина уйчада яшар эди чол. Ғавҳарни ўз қизидай эркалар, Гавҳар ҳам чолни ўз бобосидай севар эди. Мана, бир неча кун муқаддам чол оламдан ўтди.

—Сен ҳозир, Саломат опанг билан бирга бориб, бобонгнинг қабрини кўрсат, — деди Гавҳарнинг онаси. — Қаерга кўмилганлигини билмайди опанг. Кўйлагингни тузат. Кир ичкарига, — уй эшигини очди, — мана, Саломатхон, бу сизга кўрсатиб қўяди. — Уй тўрига қараб айтди у.

Гавҳар остона ҳатлаб уйга кирар экан, деворга осиғлиқ сўзана остида, кўрпачада ўтирган юзлари оппоқ, қайрилма қошлари қоп-қора аёлга кўзи тушди. У: «Кел, сингилжон» дер экан, олтин тишлари йилтиради.

Сўнг аёл Гавҳарнинг пешонасидан ўпди-ю, ўрнидан қўзғолиб: «Хайр, бўлмаса борайлик энди» дея каравот олдидан каттагина сариқ сумкани қўлига олди. Саломат опа олдинда, Гавҳар унинг ортида, кўчага чиқишди.

Ғавҳар Саломат опадан икки қадам орқароқда юриб, хушқомат ва гўзал бу аёлга ўғринча разм солиб қарарди.

Саломат опанинг эгнида қизил ҳошияли осмонранг крепдешин бўлиб; бели занжирдай кўк тасма билан танғилган эди. Унинг бўйнида эса катта-катта қаҳрабо маржон. Қулоғида, аёллар «балдоқ» деб юритадиган тилла исирға. Туфлиси кўйлаги билан ҳамранг. Кўйлаги устидан кийган катак нимчаси юрганда тинмай елпинарди.

«Роса пасон келинчак экан, — кўнглидан ўтказди Гавҳар. — Яна қандай чиройли-я» — у «пасон келинчак» дан кўз узди-ю, кокилчаларининг учини ўрай бошлади.

— Сув ичасанми? — сўради Саломат опа сув дўкони ёнида тўхтаб.

—Майли, — деди Гавҳар. — Лекин шарбатсиз бўлсин.

Саломат опа пул тўлади ва улар яна йўлга тушишди.

— Ҳалиги исминг нима эди? — сўради Саломат опа Гавҳарнинг қўлидан тутиб. — Дарров эсимдан кўтарилибди-я!

— Гавҳар.

— Ҳа, Гавҳаржон, нечанчида ўқийсан?

— Иккинчини битирдим.

— Ҳаммаси бешми?

— Йўқ, иккита тўртим ҳам бор.

Улар шу тарзда гурунглашиб автобус тўхтайдиган жойга етиб келишди. Автобус уларни шаҳарнинг бир чеккасига чиқариб қўйди.

Автобусдан эндигина тушган эдилар, Саломат опа ногоҳ:

— Тўхтаб тур, бир кўрайлик, — деди-да, соябонли, кўк бўёқдаги дўкончага томон йўналди. Ғавҳар ҳам унга эргашди.

Саломат опа дўкончадаги буюмларни ҳеч ошиқмай кўздан кечиргач, сув қўнғизи шаклидаги каттагина тўғноғични танлаб олди. Гавҳарга унинг бу хариди ёқмади, чунки унга кўмкўк япроқчали шохча шаклидагиси кўпроқ ёққан эди, лекин у, албатта ҳеч нарса демади.

Улар тағин йўлга тушишди.

Қабристон шаҳардан икки-уч километр узоқликда эди. Устига устак йўл сертупроқ, серчанг бўлиб қуёш тепадан қиздирарди.

Саломат опа аввал кўйлаги ёқасини очди, сўнг нимчасини ечиб қўлига олди. Сариқ сумка тез-тез у қўлдан-бу қўлга ўтиб турарди.

Гавҳар каттагина бир сумка унга оғирлик қилаётганини кўриб, қўлларини чўзди:

— Саломат опа қўлингиз толди, менга берақолинг!

— Йўқ, ўзим, — жилмайди Саломат опа, — Ўзим кўтараман, сен кўтаролмайсан.

— Беринг, кўтара оламан, — деди Гавҳар ҳам жилмайиб Саломат опага қараркан. У сумка боғичини бир учидан ушлади.

— Йўқ, йўқ... — кўнмади Саломат опа ва шу сўздан сўнг бирдан рози бўлақолди. — Хай майли, қани кучингни синайлик-чи!

Гавҳар сумкани қўлига олди, у, назарида, енгилгина бўлиб кўринди.

— Оғир эмас-ку, — кулди Ғавҳар.

Саломат опа Гавҳарга дам сайин қараб-қараб қўяр, хомуш борарди. Гавҳарнинг назарида у бир нима сўрамоқчи-ю, лекин сўраш-сўрамасликка иккиланарди. У ҳар дафъа кўз ташлар экан, Гавҳар синовчан нигоҳга дуч келар, унинг гўзал юзи ўзгариб бораётганига ҳайрон қоларди: кўзлари қисиляпти, кўзлар атрофида майин ажинлар пайдо бўлди, лаблари қаттиқ юмилган, бурун катаклари бир кенгайиб-бир торайди.

Сумка, бошда кўринганидай, енгил эмас экан: Гавҳар уни у қўлидан бу қўлига ола бошлади.

— Кўтара олмайсан, демаганмидим? — деди Саломат опа ва қизалоқнинг қўлини енгил қилди.

Шу орада узоқдан келаётган машина товуши эшитилди ва кўп ўтмай, машинанинг ўзи ҳам кўриниб қолди. Ҳар иккалалари ҳам йўл ёқасидаги анҳор бўйига ўтиб туришди. Бўш юк машинаси кўча чангини кўчириб ўтиб кетди.

— Шаҳарларинг қурсин, — деди Саломат опа рўмолчаси билан юзларига қўнган чангни артар экан. — Асфальт қилишса бўлмайдими?

Гавҳар яна ҳар дам ҳамроҳига тикилиб, унинг хотирпаришон бўлиб бораётганини ва ўзига бесаранжом қараётганини кўрди.

— Ғавҳаржон, — деди ниҳоят Саломат опа, — дадамни сен яхши билармидинг?

—Бобомними?

— Ҳа, бобонгни!

— Бўлмасамчи! Яхши кўрардим у кишини. Менга нуқул: «Қизим-қизим» деб гапирардилар. Бир эртакларни билар эдиларки.., қузғунча.., айёр кал... серкабобо... Кейин касал бўлиб қолдилар. Неча марта қаергадир телеграмма юбордилар. Фақат: «Телеграмма бориб етмади, чамаси» дерлар. Кейин ўринларидан туролмай қолдилар. Бир куни «сув» дедилар, сув келтирсам, кимнидир «Оҳ, бемуҳаббат» деб қарғадилар-у, бошимни бағирларига босиб йиғладилар. Икки кундан кейин мактабдан келсам, кўчада болалар: «Гавҳар, бобонг ўлдилар» дейишди. Югуриб уйга кирдим. Қарасам, ухлаб ётибдилар, лекин қанча: «Бобо, бобожон» десам ҳам, кўзларини қайтиб очмадилар...

Афтидан, ҳаво иссиқлиги кор қилдими, Саломат опанинг юзи қип-қизариб кетди.

— Мени сўрамадиларми?

— Ҳа-я, йиғлаган кунларигача доим эшикка қараб: «Саломат, Саломат» деб ўтирардилар. Ўша кундан кейин қайтиб айтганлари йўқ. Кейин, десангиз, заводдан бир талай одам келди, улар бобомни машинага солишди, мен ҳам чиқиб олдим. Қабристонга келгандан кейин, ўнтача киши гапирди: «Ажойиб одам эдилар», «софдил, меҳнаткаш эдилар» дейишди... Кейин, кўмишди...

Гавҳар шу билан гапини тугатди. Саломат опа ундан ортиқ ҳеч нарса сўрамади ҳам.

Анча йўл босишди.

— Гавҳаржон, — деди бирдан яна Саломат опа. Ҳозиргача у эркакларникидай дағалроқ товушда гапираётган эди, энди овози майин ва зорланувчан оҳангга тушди. Гавҳар бошини кўтариб унга қаради. — Мен сендан бир нима сўрамоқчиман, лекин яна бировга айтиб юрма, — у алла қандай заиф табассум билан Гавҳарга кўзларини тикди.

— Сўранг, — деди Гавҳар ҳайрон бўлиб.

— Ҳеч кимга айтмайсанми?

— Айтма, десангиз айтмайман.

Саломат опа яна беш-олти қадам юрганларидан кейин, деди:

— Мен, тўғриси, ҳар ой бобонгга пул юбориб турардим...

— Ҳа, деди Гавҳар, — кўп пайтлар мен бобом билан почтага борардим. Паспортларини бериб, бир қоғозга қўл қўярдилар-у, кейин пул олардилар. Юз сўм эди шекилли?! У пулнинг номи перевод. Кейин яна бир дафтарчалари ҳам бор эди, унга кўпроқ пул берарди, унинг номи «пенсия».

— Ҳаҳ, билмайсанми, бобонг ўша пулларни нима қиларди?

— Олар эдилар-да...—деди Гавҳар нима деб жавоб берарини билмай.

— Йўқ, ахир ўша пулга нима сотиб олар эдилар?

— Нима олардилар, дейсизми?

— Ҳа, нима сотиб олардилар?

— Мен билмасам...— деди Гавҳар ўзининг билмаганига хафа бўлиб.

— Бирон кишига бермасмидилар?

— Би-билмасам...

— Ойингга бермасмидилар?

Шу дамгача Гавҳар унинг илмоқли гаплари фаҳмига етмаган эди, ногоҳ... ниманидир сезгандай, йўл ўртасида тўхтаб қолди.

— Йўқ, ойим ўзлари пул оладилар, — деди Гавҳар орқага тисарилиб. — У кишига бобомнинг пули нимага керак.

Саломат опа сохта ва хунук табассум билан Гавҳарга бир зум қараб қолди. Сўнг, лабини тишлаб: «Имонсиз мумсик!» деди-ю, йўлида кетаверди.

... У бир оздан кейингина ёлғиз ўзи бораётганини пайқади. Орқага шартта ўгирилиб қараса, Гавҳар туфличасини қўлига олиб, анҳорнинг нариги қирғоғига ўтаяпти.

— Ҳой! — бир дамдан кейин ўзига келиб, садо берди Саломат опа. — Ҳой, қаерга кетяпсан?

Гавҳар унга қайрилиб ҳам қарамай, анҳорнинг нариги бетига ўтиб олди.

— Ҳой, тирмизак! Қаерга кетяпсан, деяпман? Менга қабрни кўрсат!

— Ўзингиз тирмизак! — деди туфлисини оёғига илаётган Гавҳар.—Ўзингиз имонсиз мумсик!... Сиз бобомнинг қизи эмас!

У қотиб қолган Саломат опани тилини чиқариб мазах қилди-да, қалин буғдойзор ичига кириб, ғойиб бўлди.

Тожикчадан

Омон МУХТОРОВ таржимаси.

БУ КИТОБЛАРНИ ЎҚИНГ

АТЕИСТЛАР, СИЗЛАР УЧУН

Улуғ Октябрдан сўнг мамлакатимизда қарор топган янги ишлаб чиқариш муносабатлари, социализмнинг тўла ва узил-кесил ғалабаси, юксак маданият, табиатнинг энг зоҳир сирларини очаётган фанимизнинг равнақи совет кишиларининг маънавий қиёфасини тубдан ўзгартириб юборди. Эришилган ана шу муваффақиятларга қарамай ҳали жамиятимизда бидъат ва хурофот қолдиқларидан халос бўлаолмаган кишилар бор. Диний сарқит эса кишиларга ўз ижодий кучларини тўла ишга солишларига тўсқинлик қилади. Маълумки, бундай сарқитлар ўз ўзидан йўқ бўлиб кетмайди. Бунинг учун халқ орасида илмий билимларни тарқатиш йўлида жуда катта иш қилиш, одамлар онгидаги ўтмиш сарқитларини изчиллик билан йўқота бориш; атеистлар, сиёсий ташкилотчилар ва агитаторлардан жанговар, актив фаолият кўрсатиш талаб қилинади.

Тарбия соҳасидаги ана шу актуал, зарур вазифалар нуқтаи назаридан қараганда «Ўзбекистон» ва Бирлашган нашриётлар босиб чиқараётган атеистик темадаги китобчалар жиддий аҳамиятга эгадир.

НИҚОБЛИ ФИКРЛАР ТАНҚИДИ

Мўъжиза ва кароматларга, афсона ва ривоятларга кўр-кўрона эътиқод даври ўтиб кетмоқда. Фан ва техника, маданиятнинг гуркираб ривожланиб бораётганлиги дин пешволари ва тарғиботчиларини ташвишга солиб қўйди. Шунинг учун ҳам улар эскирган диний ақида ва тасаввурларга янги либос кийгизиб, дин таъсирини сақлаб қолишга уринмоқдалар.

Ислом дини идеологлари ҳатто бу динни энг ҳаққоний, прогрессив, ҳатто социалистик таълимот деб, диний ахлоқ нормаларини коммунистик ахлоқ принциплари билан бир хил деб таърифлашгача бориб етдилар. Уларча Муҳаммад социализм тарафдори бўлган улуғ революционердир. «Ислом, — деб ёзади дин маддоҳларидан бири Маҳмуд Шалтут, — руҳ ва модданинг, қалб ва ақлнинг, шахс ва жамиятнинг, бу дунё ва охиратнинг динидир». Бу фикрлар аслда бугунги ҳаёт талабларидан мутлақо узоқ бўлиб, жамият тараққиётига тўсиқлик қилаётган ислом динини замонавийлаштиришга қаратилган бир уринишдир, холос. Бироқ шундай бўлса-да, янги қобиқдаги эски фикрлар баъзи бировларга таъсир қилиши, уларни чалғитиши мумкин. Шунинг учун бундай қарашларнинг асл моҳиятини кўрсатиб бериш ғоят муҳим бир вазифадир.

Фалсафа фанлари кандидати Абдураҳмон Ортиқов ўзининг яқинда босилиб чиққан «Ислом динини замонавийлаштиришга уринишларнинг моҳияти» китобчасида (Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг бирлашган нашриёти, Тошкент 1965) дин ислоҳчилари ва уни замонавийлаштирувчиларнинг ниқобли фикрларини очиб ташлайди.

Философ олим илк исломни идеаллаштиришга уриниш зарарли ва реакцион фаолият эканлигини дадил кўрсатиб беради. Жумладан, автор Ғеллобнинг ислом халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик ва тенглик руҳини барқарор қилди, деган фикрини тарихий фактлар асосида рад этади. Ҳақиқатан ҳам марказлашган араб давлатининг пайдо бўлиши тинч-тотувлик билан эмас, балки зўрлик ва урушлар йўли билан амалга оширилган. Кейинчалик эса, араб давлати бошқа элларни, жумладан Ўрта Осиёни босиб олиб, шаҳар ва қишлоқларни вайрон қилди. Уларнинг суғд ёзуви ва маданиятини зўрлик билан йўқ қилганлиги ҳам ҳаммага маълум.

Китобчада шунингдек диний ахлоқни коммунистик ахлоқ билан тенглаштиришнинг асоссизлиги исботланади.

Китобча яхши тил, жанговар руҳда ёзилган бўлиб, атеистик тарбия соҳасида муҳим бир восита вазифасини ўтайди.

ҚАДАМЖОЛАР СИРИ

Фалсафа фанлари кандидати Ю. Г. Петрашнинг «Ўзбекистон» нашриёти босиб чиқарган «Қадамжолар сири» номли китоби ҳам атеистлар учун яхши қўлланма, фактларга бой адабий манба бўла олади.

Табиат Ўрта Осиёга саҳийлик билан ажиб ҳусн бахш этган. Бу ўлканинг осмон ўпар улуғвор тоғлари, «қўшиқчи» катта-кичик сойлари, серқуёш водийлари, ажойиб ўрмонлари-ю, чегарасини кўз илғамас яйлов лолазорлари меҳригиёдек кишини ўзига мафтун этади. Аммо, минг афсуски, табиат инсонга инъом этган дилрабо жойларга ёки тарихий обидаларга саёҳат қилиб боргудек бўлсангиз айрим ҳолларда хордиқ чиқариш ўрнига таъбингиз хира бўлади. Сабаби, руҳонийлар табиий гўзал жойлар ва инсон қўли билан тикланган тарихий ёдгорликларнинг баъзиларини сохта равишда муқаддаслаштирганлар; бу жойлар ҳақида уйдирма ривоятлар, афсоналар тўқиганлар. Шу тариқа улар ўзларича «қадамжолар» яратиб, текин пул топиш, соддадил кишиларни алдаш пайида бўлганлар. Ўтмишнинг бу сарқити фан-техника ниҳоятда тараққий этган, юксак маданиятли замонамизда ҳали ҳам оз бўлсада кўнгилсиз доғ бўлиб келмоқда.

Философ Ю. Г. Петраш ўз китобини мусулмонлар орасида турли «қадамжолар» ва авлиёларга сиғинишнинг асл моҳиятини фош этишга бағишлаган. Китоб Қирғизистоннинг жанубидаги ва Ўзбекистондаги «қадамжолар»нинг ўтмиш тарихини бир неча йил ўрганиш натижасида дунёга келган.

Китоб автори «қадамжолар» ҳақидаги афсоналар ва тарихий ҳақиқатни оммабоп, қизиқарли формада ҳикоя қилиб, руҳонийлар зўр бериб кўкларга кўтарадиган бирор мозор ёки тошнинг, сой ёки булоқнинг, дарахт ёки бошқа нарсаларнинг «муқаддас» эмаслигини аёвсиз фош этади. Ҳақиқатда «қадамжолар» одамларни алдаш макони, антисанитария ва текинхўрлик манбаидир.

Олим ўз китобининг хулоса қисмида ўтмишнинг зарарли сарқити «қадамжо»ларга сиғиниш меҳнаткашларнинг онгига, соғлиғига ва моддий аҳволига етказадиган зарарларини жуда содда қилиб тушунтириб берган.

Айрим кишилар дардга шифо топиш учун «муқаддас» жойларга сиғиниш билан овора бўлиб, врачларга мурожаат қилмай, вақтни ўтказиб юборадилар. Натижада вақтида олди олинмаган касаллик зўрайиб, кўнгилсиз оқибатларга олиб келади. Кишилар «қадамжо»ларга бориш учун қимматли вақтларини сарфлайдилар, назир-ниёз учун пул ва бошқа нарсаларни атайдилар-у, аммо сиғинилган авлиё ва «қадамжо» ер барибир лутф қилмайди. Ҳолбуки, хурофотдан қутила олмаган киши турли жойларни зиёрат қилишга сарфлаётган маблағлари ҳисобига ўзи ва оиласи учун қулай шароит туғдириши, яхшироқ кийиниши, овқатланиши, рўзғорга зарур маданий буюмлар сотиб олиши, дам олиш уйлари, санаторийларга бориб ҳордиқ чиқариши, даволаниши мумкин.

Хулоса қилиб айтганда, афсона ва уйдирмаларга ишониб, «муқаддас» жойларга, авлиёларга сиғинувчи кишилар орамизда ҳали ҳам бор. Уларнинг бу қилаётган ишлари нотўғри эканлигини сабр-тоқат билан, содда қилиб тушунтириш, уларни ана шу зарарли сарқит ботқоғига ботишдан қайтариш жамоатчиликнинг, айниқса, идеология фронти ходимларининг муҳим вазифасидир. Бу ишда биз таърифлаган «Қадамжолар сири» китоби яхши кўмак беради албатта.

Х. ҲАМИДОВ,
Т. НАЖМИДДИНОВ.

ЕР куррасида

ТИНЧЛИК СИЁСАТИ УЧУН

БЕРЛИН. Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитети Германия социал-демократик партиясининг Дорт мунддаги съезди делегатларига ҳамда ана шу партиянинг Ғарбий Германиядаги барча аъзолари ва тарафдорларига очиқ хат юборди. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Вальтер Ульбрихт имзолаган шу хатда Германия Бирлашган социалистик партияси билан Германия социал-демократик партияси ўртасида фикрлашув ўтказилаётган вақтда эътиборни Германияда тинчликни сақлаб қолиш масаласига қаратиш зарурлиги устида гап боради.

Хатда кўрсатиб ўтиладики, Германияда тинчликни сақлашга интилиш немис ишчиларининг иккала йирик партияси ўртасида бир қанча принципиал масалаларда ихтилофлар бўлишига қарамай, шу партияларнинг биргалашиб ҳаракат қилиши учун кенг имкониятлар очиб беради. (ТАСС).

ПАРТИЗАНЛАР ҲАРАКАТИ

ГАВАНА. Гватемаланинг қўзғолончи қуролли кучлари Эль-Прогрессо ва Сакапа департаментларида бебошлик қилиб юрган ҳукумат қўшинларининг бўлинмаларига яқинда зарба берганлар.

Қўзғолончи қуролли кучларнинг ахборотида айтиладики, ҳукумат қўшинларининг бўлинмалари Гватемаланинг марказий районларида бебошлик қилмоқда ва деҳқонларни ўлдирмоқда.

Пренса Латина агентлигининг хабарига кўра, қўзғолончи қуролли кучлар «Ғалаба қозонамиз ёки Гватемала учун жон берамиз!» деган шиор остидаги бу курашни давом эттиришга бел боғлаганмиз, деб айтишган. (ТАСС).

ФИТНА ФОШ ҚИЛИНДИ

ЛОНДОН, 30 май. (ТАСС). Леопольдвиль радиоси Конгода ҳукуматга қарши фитна фош қилинганлигини ва фитначилардан тўрт киши қамоққа олинганлигини билдирди.

Рейтер агентлиги мухбирининг Леопольдвилдан хабар беришича, қамоққа олинганлар орасида мамлакатнинг собиқ Бош министри Эварист Кимба ҳам бор. Расмий хабарда айтилишича, фитначилар республика президенти генерал Жозеф Мобуту ва Конго армиясининг бош қўмондони генерал Луи Бобосони ўлдирмоқчи бўлганлар. Фитначилар Конго офицерларини армия сафида ҳукуматга қарши исёнга жалб этмоқчи бўлиб уриниб кўрган эдилар. Ана шу офицерлар фитна тайёрланаётганлигини маъмурларга хабар қилганлар.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДА ҒАЛАЁНЛАР

ХАНОЙ, 30 май. ТАСС мухбири Е. Кобелев хабар беради.

Гуэ радиоси бугун «революция учун курашувчи студентлар кенгаши» шаҳар радиостанциясини контрол қилиб турибди, деб хабар қилди. Ҳукуматнинг бир батальони аскарлари кеча Гуэ радиостанциясини қуршаб олдилар. Неча юзлаб қуролли студентлар бу станцияни ҳимоя қилиш учун келган эдилар. Шаҳар мэри қон тўкилишидан хавфсираб, қўшинларни олиб кетиш тўғрисида буйруқ берди. Гуэдан олинаётган маълумотларга қараганда, шаҳарда жойлашган қўшинлар ўртасида ғалаён бошланган.

Кеча Гуэда буддачи руҳоний аёл АҚШнинг Вьетнамдаги жиноний сиёсатига қарши норозилик билдириб, ўз-ўзини ёндирганлиги тўғрисида хабар берилган эди. Бу ҳол шаҳарда Американга қарши ҳаракатни янада кучайтириб юборди. «Революция учун курашаётган студентлар кенгаши»нинг раиси Нгуен Хну Зяо бундай деди: АҚШ ҳукумати Сайгон ҳарбий хунтасини қўллаб-қувватлашдан 48 соат ичида расмий суратда воз кечмайдиган бўлса, студентлар Америка консулхонасига ва америка казармаларига ҳужум қиладилар. Кенгаш ўзининг фавқулодда мажлисида радиостанцияни қаттиқ туриб ҳимоя қилиш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилди. Буддачиларнинг бошлиғи Тхинь Чи Куанг қуйидагиларни айтди: АҚШ Жанубий Вьетнамдаги ўз сиёсатини ўзгартмас экан, буддачилар бундан буён ҳам ўз-ўзларини куйдирадилар. Руҳоний аёлнинг ўлими учун ва буддачиларнинг бундан буён ўзларини ўзи ёндиришлари учун АҚШ президенти Жонсон шахсан жавобгардир.

Жанубий Вьетнам пойтахти мамлакатда ҳукуматга қарши ва америкага қарши ҳаракатларнинг асосий марказларидан бирига айланабормоқда. Кеча Сайгонда 20 минг кишининг иштироки билан намойиш бўлди. Намойиш очиқдан-очиқ америкага қарши тус олди. Намойишчилар: «даф бўл АҚШ! Даф бўлинг агрессор Дин Раск ва Макнамара!. Америкаликлар, ўз юртингизга жўнаб қолинг!» деган шиорларни айтдилар. Денгиз пиёда аскарлари отрядлари, парашютчилар ва полициячилар намойишчиларга қарши ташланди. Қўшинлар намойишчиларни тарқатиб юбориш учун кўздан ёш оқизадиган газ ва заҳарли газлардан фойдаландилар. Шаҳар устида вертолётлар учиб юрди. Улар намойишчилар тўпланган жойларни қўшинларга кўрсатиб турдилар. Кейинги хабарларга қараганда, бугун кечаси шаҳарда яна бир киши ўз-ўзини куйдирган. Ўзини ўлимга маҳкум қилган аёл ҳам буддачилардан эди. Бу аёл тиз чўкиб турган халойиқ олдида ўз-ўзини куйдирган. Бирин-кетин икки кишининг ўзи-ўзини куйдириши Жанубий Вьетнам буддачилари ўртасида АҚШнинг позицияларига қарши оммавий норозилик ҳаракатини кучайтириб юборди. АҚШ халққа қарши бўлган Нгуен Као Ки «ҳукумати»ни зўр бериб қўллаб-қувватламоқда. Сайгонда ғалаёнлар кучаймоқда. Буддачилар ҳукуматга қарши янада кенг кўламдаги оммавий намойишларга тайёрланмоқдалар.

ВЬЕТНАМДАН ОЛИНГАН ТЕЛЕГРАММАЛАР

НЬЮ-ИОРК. 29 майда Сайгонда Америкага қарши оммавий намойиш бўлиб ўтди. Жанубий Вьетнам пойтахтининг кўчаларига шаҳар аҳолисидан неча ўн минглаб киши чиқди. Будда динидаги руҳоний аёлнинг Гуэ шаҳрида ўзига ўт қўйиб юборганлиги сабабли ўтказилган бу намойиш АП агентлиги мухбирининг ёзишича, сўнгги ҳафтадаги энг катта намойиш бўлди.

Намойишни ҳайдаб юбориш учун чақирилган денгиз пиёда аскарлари кўздан ёш оқизувчи гранаталарни ва милтиқ қўндоқларини ишга солдилар.

ПАРИЖ. Жанубий Вьетнам озодлик армиясининг жангчилари 29 майда Сайгондан 100 километр ғарби-жанубдаги Виньлонг аэродромини ўққа тутдилар. Франс Пресс агентлиги мухбирининг хабарида айтилишича, бир неча вертолётга шикаст етказилган.

ХАНОЙ. Болаларни ҳимоя қилиш халқаро куни муносабати билан болаларни ҳимоя қилиш Вьетнам комитетининг раиси Нгуен Кхань Тоан халқаро ташкилотларга ва бутун дунёдаги ота-оналарга мурожаат эълон қилиб, Вьетнам болаларига ва халқига қарши Америка империалистлари қилаётган ваҳшиёна жиноятларни фош қилиб ташлади. Мурожаат Ер юзидаги барча прогрессив кишиларни Вьетнам халқининг курашини қўллаб-қувватлашга чақиради. (ТАСС).

СЕЙСМИК СТАНЦИЯ ХАБАРИ

Кеча кечаси тошкентликлар хотиржам ухлашди: сезиларли даражада ер қимирлаш бўлмади. «Тошкент» сейсмик станцияси кеча эрталаб соат 6 дан 39 минут ўтганда 1 марта кучли ер силкинишини қайд қилди. Ер қимирлаш кучи 4 баллга етди.

БИЛДИРИШ

Шу йил 3 июнь жума куни Бирлашган нашриётнинг Ленин хонасида шаҳар ишчи мухбирлари университети тингловчиларининг якунловчи машғулоти бўлади.

Польша давлатининг минг йиллигини нишонлашда 1966 йил якунловчи сана ҳисобланади. Халқ Польшаси меҳнаткашлари социализм қурилишида сўнгги йигирма йил ичида улкан муваффақиятларни қўлга киритдилар. Суратда: металлургия гиганти В. И. Ленин номидаги комбинат. Новая Гутада қад кўтарган бу комбинат Совет Иттифоқи ёрдами билан қурилган.

В. Соболев фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

1 ИЮНДА

Болаларни ҳимоя қилиш халқаро куни.

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — Телевизион янгиликлар, 18.20 — Будь готов тележурнали, 19.00 — Ўзбекистон узуми (ҳужжатли фильм), 19.20 — Хуш келибсиз ёки ўзгаларнинг кириши мумкин эмас (кинокомедия).

20.30 — Эртаги кун программаси.

Ўзбек тилида: 20.35 — Телевизион янгиликлар, 20.50— Ғаллаиризқ-рўзимиз, 21.10 — Созандалар концерти, 21.50 — Ойимга Ой суратини чизаман (телефильм), 22.10—Петросянми ёки Спасскийми?, 22.30 — Телевизион новеллалар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.00 — Адабий топишмоқ (юқори синф ўқувчилари учун), 19.30 — Тошкент янгиликлари, 19.50— Қайноқ қалб ҳарорати (адабий эшиттириш), 20.15—Депутат—халқ хизматкори.

Рус тилида: 20.35 — ПЭ—220 (илмий-оммабоп фильм), 20.45 — СССР халқ артисти Б. Р. Гмиря куйлайди, 21.15 — Тошкент янгиликлари, 21.25 — Кино ва замон (телефильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/VI да Чио-Чио-Сан, 2/VI да Майсаранинг иши.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/VI да Тошболта ошиқ, 2/VI да Ишқнинг билан.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Ошпаз хотин—НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Жасурона чақириқ — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Мсье Жак ва бошқалар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ганга ва Жамна (эрталаб соат 11 ва кундуз 2 да), Учинчи ёшлик (кеч 7 яримда), Катта кинопрограмма, Кулги усталари (кеч 9.15 минутда) — САНЪАТ САРОЙИ.

Бу телба дунё — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва 5 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 ярим ва 10-15 минутда)

Ошпаз хотин — «ФЕСТИВАЛЬ».

Жасурона чақириқ — «ПУШКИН НОМЛИ.

Қуёшни кўраман — КАФАНОВ номли.

Ганга ва Жамна — «ВАТАН».

Хотинлар — 1 МАЙ номли.

Соядан қочиш — «УДАРНИК».

Тўрғай — НАВОИЙ номли.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

3, 4, 5 июнда

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИНГ

концертлари

Концертларда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Фахриддин Умаров, Дилором Шерова, солистлардан Зебо Аминова, Гулшод Отабоева, Инна Горлина, Вилоят Оқилова, Дилбар Фаёзова, Фахриддин Дўстмуҳамедов, Хайриддин Фаёзов, Турсун Ғиёсовлар қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар Концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан ва район кассаларида кундуз 12 дан сотилади.

1966 йил 10 июнь кундуз соат 2 яримда, Тошкент политехника институти инженерлик-техника, энергетика ва механика факультетларининг бирлашган илмий совети мажлисида (Ульяновская кўчаси, 3-уй, 23-а аудитория) техника фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

А. Раҳимов «Тасқазған» графити асосида ҳосил бўлган графитопластдан тайёрланган ишқаланиш подшипникларини пахта териш машинаси шпинделларининг таянчи сифатида қўлланиш» деган темада.

А. И. Абдураҳмонов: «Ейилиб кетган лемехларнинг иш қобилиятини қаттиқ котишма билан автоматик наплавка қилиш усулида тиклаш» деган темада.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Навоий кўчаси, 13-уй).

БИРЛАШГАН НАШРИЁТГА

наборшчиклар, печатниклар, линотипчилар, электромонтёрлар, автослесарлар, автоэлектриклар, шоферлар, қоғоз қирқувчи, приёмчиклар, ёрдамчи ишчилар, шогирдлар, охранниклар, юкчилар, уборшчицалар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, «Правда Востока кўчаси, 26-уйда Бирлашган нашриётнинг кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 06449. ИНДЕКС 64969. Г. 1127.